

D R A U G A S MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1967 METAI, SPALIO MĖNESIO 14 D. / OCTOBER 14, 1967 / PART TWO NR. 241 (41)

VEL TURIME BIBLIOGRAFIJAI SKIRTĄ LEIDINĮ

DR. J. BALYS

LIETUVIŲ IŠEIVIŲ SPAUDOS
METRAŠTIS. 1966. I. Paruošė Lie-
tuvų bibliografijos tarnyba. Išleido
Kultūros fondas. Čikaga. 1967. 62
p. 25 cm. \$2.00.

Pasimirus A. Ružancovui, ku-
riam pagerbti paskirtas B.
Kviklio žanginis straipsnis, su-
stojo įėjusi daug metų (nuo
1948) jo leistoji "Knygų len-
tyna". Nauja Liet. bibl. tarny-
ba, kurios vedėjas yra dr. Z.
Ašokl's ir bendradarbiai J. Mal-
deikienė ir J. Valaitis, "Pratar-
mėje" rašo: "Lietuvių išeivių
išleidžiamų knygų metinis ska-
čius nedidelis, todėl lietuviškų
spaudos leidinių ir laikraščių
bei žurnalų straipsnių biblio-
grafija nuo 1966 m. bus kon-
centruojama viename metiniame
leidinyje". Tai visiškai tei-
singa pažūra ir daugeliu atvili-
gių turėti visų metų bibliogra-
fiją viename leidinyje bus daug
parankiau, negu visa tai rasti
išlaikytą keturiuose ar net še-
šiuose numeriuose, kaip būdavo
anksčiau, tik dabar teks ilgiau
palaukti metinio leidinio.

Pirmasis metraščio tomelis,
apimęs 1966 m. leidinius, susi-
deda iš trijų skyrų: I. Knygų
bibliografija, II. Laikraščiai ir
žurnalai, III. Straipsniai perio-
dikoje. Knygos ir laikraščiai
straipsniai suskirstyti pagal da-
lykus į dešimtį skyrių, prisilai-
kant Dewey dešimtainės siste-
mos. Principas geras, tačiau jo
pritaikymas ne visados vykęs.
Pvz. trys lietuvių gramatikos
(nr. 74, 76 ir 90) priskirtos tre-
čiam "Visuomeninių mokslų"
skyrui, o kitos trys gramati-
kos (nr. 102, 103 ir 105) pri-
skirtos jau ketvirtam "Kalbo-
tyros" skyrui. Viena gramati-
ka pakliuvo į abu skyrų (nr.
76 ir 102). Visas gramatikas ir
lietuvių kalbos pratimus (nr.
74—83, 85—98 ir 100) reikėjo
sudėti į "Kalbotyros" skyrių,
o dabar dėl vadovėlinio pobū-
džio jie atsidūrė "Visuomeninių
mokslų" skyriuje. Yra pasikar-
tojimų: be aukščiau paminėtų
gramatikos, dukart įtrauktas ir
kitas leidinys: nr. 41 ir nr. 71
yra ta pati knyga, įtraukta
metrašty skirtinguose skyriuose.
Dar į knygų tarpą kažin kaip
pakliuvo J. Balkūno angliškąs
straipsnis (nr. 62), kuris turė-
jo rasti vietoje "Straipsniai pe-
riodikoje" skyriuje. Ir dar ki-
tas neapsižiūrėjimas: nurody-
tas tomas ir numeris, kur
straipsnis buvo atspausdintas,
bet praleistas žurnalo pavadinimas
(turėjo būti: The Ukrai-

nian quarterly). Žurnaluose
spausdintiems straipsniams rei-
kėjo nurodyti ir puslapius, tuo
labiau, kai tuščios vietos spaus-
dintoje eilutėje visados yra li-
kė. Laikraščių straipsniams pus-
lapų nurodyti nereikalinga, nes
mūsų laikraščiai nėra dideli, už-
tenka datos ir numerio nuro-
dymo. Laikraščius cituoti pagal
datas yra geriau, negu pagal
numerus, nes Amerikos biblio-
tekos laikraščius įrašo arba jų
filmus tvarko pagal datas, bet
ne pagal numerius.

Knygų skyriuje sužymėti 208
leidiniai, jų tarpe daug atspau-
dų ir smulkų visokių minėji-
mų programų. Laikraščių ir žur-
nalų skyriuje suregistruotas
101 periodinis leidinys, straips-
nių sužymėta 831.

Blogai yra su angliškais
antraštelėmis, kurias būtina rei-
kia pataisyti. Viršeliuose at-
spausa: "Lithuanian in Exile
Bibliography Yearbook". Turė-
tų būti: *Bibliographic Yearbook
of Lithuanian Publications in
Exile*. Pirmasis skyrius pava-
dintas "Books bibliography", tu-
ri būti *Bibliography of Books*.
Paskutinį skyrių reikia pava-
dinti *Articles in Periodicals*. Ka-
dangi taip sunkiai sekėsi su
angliškais antraštelėmis, tai
jau nedrįstu reikšt pagėdavimo,
kad visas knygų antraštes
reikėtų išversti angliškai.

Nežiūrint šių trūkumų, kurių
ateityje galės būti išveng-
ta, leidinys yra labai naudingas
ir reikalingas. Tik metraš-
čio bendradarbiams dar reikėtų
kiek daugiau susipažinti su mo-
derniška bibliografinė technika.
Pvz. po autoriaus vardo prieš
antraštę reikia dėti taškas (ne
dvitaškis), po straipsnio antraš-
tės prieš žurnalo pavadinimą ir-
gi dėti tašką (ne brūkšnį). Kai
kuriais atvejais šis leidinys yra
pažangesnis, negu senoji "Kny-
gų lentyna".

Bronius Murinas
Iš Čiurlionio galerijoje, Chicagoj. vykstančios parodos

Paulius Jurkus
Iš buv. telšiečių dailininkų parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoj

NAUJAS ŽVILGSNIS Į REFORMACIJĄ LIETUVOJE

Prof. Zenono Ivinskio studija vokiečių kalba

• Zenonas Ivinskis, DIE ENT-
WICKLUNG DER REFORMA-
TION IN LITAUEN BIS ZUM ER-
SCHEINEN DER JESUITEN
(1569). Sonderdruck aus For-
schungen zur osteuropäischen
Geschichte. Band 12. Berlin 1967.

Istorija yra tos rūšies moks-
las, kuris niekuomet nebaigia-
mas. Bet kokios jame keliamos
problemos įvairiose aplinkybėse
ir laikuose vis gali būti iš nau-
o dėstomos, skirtingais požūriais
nagrinėjamos ir naujoviškų iš-
vadų prieinama. Istorijos moks-
lo nepastovumas, kitaip tariant
jė jvarumas, kyla iš dviejų
svarbiausių priežasčių: neišven-
giamas istorijos sąryšis su bė-
gamuoju gyvenimu ir jo kelia-
momis problemomis ir š naujų
atrandamų šaltinių, vertinčių
keisti seniau prieitas išvadas.

I. Sena tema naujai teikia-
ma.
Prof. Z. Ivinskio tik ką iš

J. JAKŠTAS

spaudos išėjusi vokiška studija
apie reformacijos plėtrą Lietu-
voje iki jėzuitų atvykimo
(1569) yra gana sena tema. Ji
jau daug kartų monografiškai
nagrinėta, jai vis skiriama ne-
maža vietos ir bendruose Lietu-
vos istorijos veikaluose. Tai es-
minga mūsų istorijos dalis, ga-
li sakyti, jos laikmetis.
Mūsų istorikas gebėjo šį, kad
ir daug kartų ryškintą, Lietu-
vos istorijos vyksmą naujoviš-
kai dėstyti ir naujų duomenų
pateikti, nes buvo tam iš anksto
pasiruošęs. Jo kelerių metų ar-
chyvinių tyrinėjimų Romoje,
kur autorius buvo nuvykęs, is-
toriko mokslininko pasaulimu
vedinas (1949), atvėrė jam nau-
jus žvilgsnius į krikščioniškos
Lietuvos pirmuosius amžius.
Turėdamas neįprastus bibliogra-
fo ir archyvaro gabumus me-
džiagai surasti ir jai sijoti, jis
pasirinko iš Vatikano ir kitų
Romos archyvų daug niekur ne-
skelbtų šaltinių. Juos ir panau-
dodamas kalbamai studijai ir ki-
tiems anksčiau paskelbtiems
darbams.

Prof. Z. Ivinskis savo tyrinė-
tus Vatikane pirmiausia, ro-
dos, bus tekęs aplink vysk.
Melchioro Giedraitio asmenį ir
jo meto Lietuvą. Veikalas "au-
trinė eilė metų rengtas spaus-
dinti mūsų žinomo mecenato
taika, kažkur ir kažkaip užkliu-
vo ir iki šiol nepasirodė. Tur
būt ano veikalo dalis išspaus-
dinta "Aidose" 1951—1956 m.
eile straipsnių su bendra an-
trašte "Merkelis Giedraitis arba
Lietuva dviejų amžių savarto-
je". Žinoma šiuose tyrinėjimuose
reformacija Lietuvoje buvo
ir beveik centrinė problema.

Taip apsišaukė pirmą kar-
tį į dienos šviesą išvilktais šal-
tiniais ir subenediktinišku stro-
pumu surinkta literatūra, pa-
rengė mūsų gerbiamas istori-
kas šia vertinga studiją.

2. Studijos kilmė ir sąranga.
Studija — išplėsta autoriaus

įžanginė paskaita Bonnos uni-
versitete, skaityta 1964 m. va-
sario 22 d. Šiam universitete
mūsų mokslininkas pradėjo dė-
styti, berods, nuo 1963 m. ru-
dens Pabaltijo istorijos insti-
tuto ribose. Studija turinti 32
teksto puslapius, tur' būti bent
dvigubai ilgesnė už akademine
paskaitą. Ji pailgėjo pirmiau-
sia dėl labai gausių šaltinių ir
bibliografinių nuorodų ir pasta-
bų dėl jų. Nuostabus mūsų au-
toriumi būdingas rūpestingumas
pagrįsti kiekvieną mintį šalti-
niais ir literatūra. Autorius iš-
tikimas skrupulingų istorikų
taisyklei: nieko netvirtinti, ko
negalima įrodyti tiesioginiais
ar netiesioginiais šaltiniais. Tad
studija be pačios reformacijos
vaizdavimo yra drauge ir plati
jos bibliografija.

Perdirbtas ir išplėstas rašinys
beveik neturi pirmąsias pas-
skaitos žymių. Tik kel įžangi-
niai sakiniai apie Lietuvos moks-
lo didelį paplitimą Lietuvoje ir
ypač duodamas visai naujas P.
P. Vergerio liudijimas (8 psl.)
yra būdingas, paprastai, paskai-
tos pradžioje statomam klausimui.
Šios bendros įžanginės pa-
stebos rodo studiją iš paskaitos
išriedėjusią.

Pats dėstymas sk'rtas dviem
klausimams: dėl ko kilo refor-
macijos bangą Lietuvoje ir kas
buvo jos greito nuoslogo pre-
žastis.

3. Reformacijos priežastys.
Mūsų autoriaus dėstomos jau
seniau kelios reformacijos prie-
žastys, grindžiant išvedžiojimus
naujais argumentais. Pirmiau-
sia užsimenamos pagonybės lie-
kanos, paliudytos daugiausia
jėzuitų pranešimų Romai. Čia
pat skaitytojas perspėjamas
primiti tuos pranešimus su re-
zervais, nes jėzuitai buvo linkę
dalykus perdėti ir kartais ži-
nias tiesiog iš senesnių raštų
nurašyti. Trūkumas knygų ir
bažnyčių — antra svarbi refor-
macijos priežastis. Kiek plačiau
sustojama ties žemųjų pirmų
bažnyčių steigimu, perkatinė-

Kertinė Parastė

UŽ GYVUOSIUS ARCHYVUS

Gyveno mūsų tarpe, laisva-
jame pasaulyje, Vincas Krėvė,
Ignas Seinius, Jurgis Savickis,
Faustas Kirša, Antanas Skė-
ma, Julius Kaupas, Algimantas
Mackus, gyveno ir kompozito-
rius K. V. Banaitis, regėjome
savo tarpe dar gyvus Nepri-
klausomybės Akto signatarus,
lietuvių tautai daug nusipelniu-
sius mokslo žmones, visuome-
nininkus, garbngus bažnyčios
hierarchus. Daugelio jų šian-
dien gyvųjų tarpe jau nebėra.
Ir kas iš jų kasdieninio gyve-
nimo mūsų tarpe bus palikta
kaip dokumentas būsimiems
lietuvių tautos amžiams? Vie-
nokiam ar kitokiam archyve
gal ir užsigulės šiočia tokia
rankraščio skiautėlė, koks au-
tobiografinis poperėlis. Bet ar
to gana?

Jeigu šitokio, tik popierinio
dokumento gal ir pakako, už-
konservuojant tautos kultūri-
nį palikimą, sakysim, 19 am-
žiaus viduryje, tai toli gražu
neįgama tik anomis priemo-
nėmis pasitenkinti dabar, ka-
da jau ir 20 amžius ritasi į pa-
baigą. Turime pagaliau pabusi-
ti ir atviromis akimis įsitikinti,
kad gyvename ne praėjusio
šimtmečio "Litauische Litera-
rische Gesellschaft" laikais, ka-
da buvo galima džiaugtis bent
užrašomąja kultūrinio lobio ir
jo slinkties dokumentacija.
Šiandien mums, kaip ir kitoms
tautoms, tam pačiam tikslui

vien tik plunksnos jau turi ne-
pakakti, kai tiesiog ranka pa-
siekiamą ir nuotrauka, ir fil-
mas, ir kalbos garso užrašy-
mas juoston.

Va, čia štai ir norėjome pa-
sakyti, kad reikia telkti ne tik
popierinį lobį, bet ypač at-
kreipti dėmesį ir į dabarties
mūsų kultūrinio gyvenimo iš-
karų komplektavimą garsi-
nių filmų pavidale.

Man atrodo, kad toks dar-
bas iš pat pradžių turėtų būti
neatsitiktinis, bet gerai orga-
nizuotas, centralizuotas vieno-
je vietoje šiam reikalui pasi-
šventusio žmogaus rankose.
Šitai svarstant, dėmesys kaip
tik krypta į Lietuvių foto ar-
chyvą Chicagoje ir į jo vedė-
ją žinomą nuotraukos meninin-
ką Algimantą Kežį, SJ.

Tyčia aną dieną užkalbinu
jį Jaunimo centre ir imu dėsty-
ti panašias mintis, sakdamas,
kad, girdi, pats, tėve, turi pa-
sidaryti ne tik mūsų čionykš-
čio gyvenimo fiksuotojų statiš-
koje nuotraukoje bet ir filmi-
ninku. Ir susidariau įspūdis, kad
jis ir šitos naštos nesikratytų.
Tačiau tuoj pat ir užklauso:
"Bet kaipgi įsigyti archyvui
filmavimo ir garso užrašymo
aparatus?" Ir tuoj pat sužino-
jau, kad visa tai kainuotų po-
ra tūkstančių dolerių su tru-
pučiu. Norėjau ten pat džiaugs-
mingai sušukti: Tik! Bet iš tė-
vo Kežio nuotaikos supra-
tau, kad čia iš daugelio mū-
siškių lauktina nuostabos su-
žodelyčių: Net, Man buvo ga-
na liūdna, kai ėmiau suprasti,
jog ir mūsų veiksniams, ir fon-
dams, ir aplamai visuomenei
net ir tokiame reikale ty po-
ros tūkstančių gali būti gaila.

Kada tik tenka kultūrėje
amerikiečių televizijoje maty-
ti trumpus filmus, parodan-
čius vieno ar kito amerikiečių
rašytojo, da lininko ar muziko
gyviusius portretus, pasikalbė-
jimus su jais įvairiomis pro-
goms, jų kasdieninio gyveni-
mo aplinką, išgrsti jų pačių
skaitomą bei komentuojamą
savo kūrybą, tiesiog skauda
širdį, kad mes šito lig šiol ne-
padarėme su saviškiais. Tikrai
jau nesame tokie pinigine pras-
me skurdžiai, kad nepajėgtu-
me prie jau veikiančio Lietu-
vių foto archyvo ką nors pa-
našaus suorganizuoti.

Gal visa ta mūsų čionykštė
dabartis gali kam atrodyti
nelabai jau reikšminga, kai su
ja patys susiduriame kiekvie-
name žingsnyje. Bet ar ji ne-
atrodys lietuvių kultūros tyri-
nėtojai ir kiekvienam lietuviui
reikšminga, sakysim, po 50 ar
100 metų? Ar nebūtų didelis
tautos turtas šiandien turėti
garsinį filmą, kuriame būtų
parodyta Kauno rotušės akš-
tė ir per ją žygiuojantis Mai-
ronis, jo gyvenamojo buto ap-
linka, ir jis pats gyvu balsu
mums skaitytų savo rinkti-
nius eilėraščius. Ana's laikais
to nepadarėme, nes tam ir
priemonių dar nebuvo. Bet jei
šiandieną, viską turėdami, nie-

Gyvenimo tēkmėje
Nuotrauka Vytauto Maželio

Šiame numery:

- Už gyviusius archyvus.
- Naujas žvilgsnis į reformaciją Lietuvoje.
- Bibliografijai skirtas leidinys.
- Broniaus Murino paroda.
- Alojze Barone novelė.
- Sesers M. Jurgitos eilėraščiai.
- Stasės Šakytės debiutas.
- Į amerikiečių rinką besiveržiant.
- Lietuvos valstybės pradžios data.
- Kultūrinė kronika, nauji leidiniai, filmų įvairumai.
- Moterų gyvenimas.

(Nukelta į 2 psl.)

(Nukelta į 2 psl.)

REFORMACIJA LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

jant žinomą Babinovskio kodeksą ir vad. Elenchus. Ivinskis nepasitiki Elenchais bažnyčių įkūrimo datoms susekti (13 psl., 40 išn.). Rodos, nepasitiki jo jais ir H. Mortensenas, jei ne pirmame veikle apie Lietuvą (Grundzuge einer Landeskunde, 1925), tai bent vėlesniuose. Jis, pvz., suabejojo įjytaus Tau ragės bažnyčios įkūrimo dokumento 1507 m. data. Mat, pagal jo teoriją, visas Jūros platus pakraštys tuo metu dar turėjo būti "Wildnis", tariant, besodybinė (bet ne be gyventojų!) giria. O čia šaltinyje kalbama ne tik apie kaimiečius, bet net apie Tauragės miestiečius, kas rodo, kad toje vietoje buvus jau gan seną gyvenvietę.

Perkatinėdamas to meto Lietuvos bažnytinę hierarchiją, Ivinskis palankiai atsiliepa apie vyskopus, neišskiriant nė to iš tradicijos peikiamo žemaičių ganytojo Petkevičiaus. Čia jis vėl pagal naujus šaltinius kritikuoja jį neteisingai peikusį ispaną Roysį.

Paliečiant šiaip dvasininkus, ypač pabrėžiama juos buvus žymia dalimi svetimus, iš Lenkijos atvykusius, nemokėjusius žmonių kalbos ir nepasiruošusius prideramai savo luomui.

Vertingas ir beveik naujas dalykas yra popiežiaus nuncijs auditoriaus Tarkvinijaus Pekulo (Peculus) vizitacijos protokolas, iš kurio matyti, kad nemaža lenkų dvasininkų naudojosi vien bažnytinėmis beneficijomis, palikę svetimi liudžiai ir jų dvasiniam reikalams. Kad "liaudies ar net bajorius įteisinti jausmai dėl dvasininkų gyvenimo būdo", — kalbant autorius žodžiais (22 psl.). — būtu buvusi viena svarbiausių reformacijos priežasčių, tenka kiek abejoti. Liaudis, kaip kitose vietose jo pažymima, nerodė jokio veiksmingumo. Kas kita bajorija. Šiai nepakeliui buvo eiti su palaidai gyvenusia,

supasaulėjusia dvasininkija, savo ekonomine padėtimi jai beveik prilygusia. R. valizacija tarp jų buvo neišvengiama, ir ji pastūmėjo bajorus nusigręžti nuo savų dvasininkų, reformacijai prasidėjus. Priešingumas tarp dvasinės ir pasaulinės diduomenės turėtų būti paisyomas, kai kalbama apie pradinę reformacijos pasisekimą.

Palyginti nemaža vietos skiriama didikų ryšiams su Vakarais pavaizduoti (25—31 psl.). Kalbama apie studentus, vykusius studijuoti daugiausia į vokiškus universitetus, iš kurių grįžę, tapdavo naujo mokslo skelbėjais Lietuvoje. Pavyzdiniu Vakarų studijojančiu iškeliamas Abraomas Kulvietis ir jo mokykla Vilniuje. Ypatingai pabrėžiama reformacija Rytprūsiose, kunigaikščio Hohencolerno vaidmuo Lietuvos reformacijai ir labiausiai jo įsteigtas Karaliaučiaus universitetas su daugybe iš Lietuvos kilusių studentų. Šia proga pataisoma seniau skelbta nuomonė, kad reformacija Lietuvoje prasidėjusi apie 50 metų. Ivinskis priešingai, pastebi, jog jau apie 20 metų sąjūdis buvo žymus.

Skaitant prof. Ivinskio išvedžijimus apie artimus Lietuvos reformatų ryšius su Vokietijos protestantizmu, ypač su Rytprūsiais ir Karaliaučiumi, kyla klausimas, kodėl vis dėlto virš Lietuvos gavo ne iš Vokietijos einantis Liuterio mokslas, o kalvinizmas. Tuo pažiūrėjimu atrodo, kad Lietuva būtų turėjusi pasiekti Prūsijos ir Livonijos pavyzdžių — daryti liuterišką. Juk ir mūsų autorius visai teisingu pastebėjimu (31, 36 psl.), reformacija Lietuvoje prasidėjo miestuose pirmiausia vokiečių pirklių tarpe. Bet kodėl krašte, bajoruose plito ne liuterinizmas, bet kalvinizmas. Šio klausimo nekeičiant, paprastai, kalvinizmo pradininku nurodomas galingas

Rudenio saulė...

Nuotr. Vytauto Maželio

XVI a. vidurio Lietuvos magnatas Mikalojus Radvila Juodasis, kartais dar priduriant jo to paties vardo pusbrolių Radvilą Rudą ir Prof. Ivinskis pažymi (31 psl.) lenkų kalvinisto Jono Laspiakio lemiamą įtaką Mikalojui Radvilai. Jis patraukęs jį į kalvinizmo pusę, o Radvilos pavyzdžiui pasekusi visa Lietuvos bajorija. Kiek platesnės reikšmės užuominą apie Radvilos tvirtintą kalvinizmą randame S. Sužiedėlio LE XXIV, 393, kur jis vadinamas "lenkiškąja reformacija". Pavadinimas taiklus ir tai todėl, kad kalvinizmas plito smarkiai ir Lenkijoje, ypač Mažojoje. Jis galėjo būti mūsų bajorams užkrečiamu pavyzdžiu. Per kalvinizmą ir lenkybę Lietuvoje buvo labiau suklestėjusi, kaip su geras pagrindais pažymėjo mūsų istorikai: S. Sužiedėlis, kun. Yla ir paskutiniu laiku Pr. Paulikonis.

Gal būt, kalvinizmas labiau traukė Lietuvos bajorus nei Liuterio reformacija dėl didesnės lenkiškos nei vokiškos kultūros įtakos jiems. Tai turėtų aiškinti Lietuvos reformacijos tyrinėtojai, ypač atsidėję klausimui, kaip kalvinizmas taip greitai paplito mūsų bajoruose.

4. Reformacijos nuosūgis.

Antras klausimas — reformacijos sunykimas mūsų autoriaus trumpai liečiamas. Nurodomos dvi pagrindinės reformacijos smukimo priežastys: išlikusios katalikų bažnyčios bei dvasininkai ir "kunigaikščio Radvilos Juodojo tikėjimo krizė". Kalbėdamas apie bažnyčias ir dvasininkus Profesorius įsako, kad garsusis žėjūnais Skarga, 1575 m. atvertęs. Mūsų profesorius cituoja šaltinius, rodančius jį grįžusį į katalikų Bažnyčią daug anksčiau (1567).

Aplamai, antro klausimo — reformacijos sunykimo — pavaišdavimas išėjo trumpokas, neproporcingas pirmajam. Čia tinkamu papildu šiai studijai tiks laukiamas kun. R. Krausko straipsnis "Veiksniai, nulėmę katalikybės atgimimą Lietuvoje XVII-jo amž. pirmoje pusėje". LKMA Suvažiavimo Darbai, 6 t. O šis Profesorius darbas paliks vertingą įnašą į mūsų istoriografiją, kaip skirtas reformacijos pradžių ir jos plėtrai.

nuotas žodis, ir Kojalavičiui jis derėjo simboliu katalikybės sunykimui pažymėti.

Kalbėdamas apie kun. Radvilos krizę, mūsų autorius pažymi, jį supusius visokių disidentų, jo net globojamus, ir pabrėžia jo vyresnio sūnaus grįžimą į katalikybę. Pagal naujausius šaltinių duomenis atitaisoma seniau kartota klaida, kad garsusis žėjūnais Skarga, 1575 m. atvertęs. Mūsų profesorius cituoja šaltinius, rodančius jį grįžusį į katalikų Bažnyčią daug anksčiau (1567).

Aplamai, antro klausimo — reformacijos sunykimo — pavaišdavimas išėjo trumpokas, neproporcingas pirmajam. Čia tinkamu papildu šiai studijai tiks laukiamas kun. R. Krausko straipsnis "Veiksniai, nulėmę katalikybės atgimimą Lietuvoje XVII-jo amž. pirmoje pusėje". LKMA Suvažiavimo Darbai, 6 t. O šis Profesorius darbas paliks vertingą įnašą į mūsų istoriografiją, kaip skirtas reformacijos pradžių ir jos plėtrai.

P. SILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatai-Protezai, Med. ban. d. 100, Spec. pagalba kopimui (Arch. Support)
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 20, Ill.
Tel. Pilspect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-5. Seštadien. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLIO LIGŲ
PRITAIKO AKINIUS
2358 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadieniai 10-12 val. Trečiadienį uždaryta.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Rez. tel. 239-4633
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ, GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Jei neatlieka, skambinti HU 8-3222

Ofiso 3148 West 63rd Street
Tel. Pilspect 8-1717
Rez. tel. 3241 West 60th Place
Tel. Rēpublic 7-7668
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniai uždaryta. Antradieniai ir penktadieniai vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUKIŲ IR VIDAUS LIGŲ
2801 West 63rd Street
Kampos 63-ies ir California Val. kasdien nuo 6-8 val. vak. Seštadien. 2-4 val.
Trečiadienį ir kitu laiku pagal susitarimą. Ofiso telef. 476-4042
Rez. tel. WAlbrook 5-5048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penktadien. 1-5, trečiadien. Seštadien. 10-12 val. pagal susitarimą.

Ofiso — HE 4-5758.
DR. M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradieniai, penktadieniai 2-9 v., šeštadieniai 10-1 v., p.p. Ligoniai ir maitinimo pagal susitarimą.

KERTINĖ PARAŠTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)
ko šia kryptimi nepadarysime, atinančių kartų būsimę skaudžiai pakaltinti.

O konkrečią išvadą darant, tektų pasakyti, kad Lietuvių fondai, siemietinius procentus kultūriniam reikalams skiriant, yra puiki proga parodyti, jog Fondas jau yra pajėgus ir stambesne suma pirmiausias svarbos reikalą iš karto pastatyti ant tvirtų kojų. Neabejojant ir nesigailint, reikia Lietuvių foto archyviui dviejų tūkstančių ir kelių šimtų doli-

rių filmavimo ir garso užrašymo aparatui įsigyti. Tikim, kad su juo tėvas Algimantas Kezys, SJ, padarytų didelių dalykus. Šios rūšies sutektu ar rhyvan lobiu mes būtume pasiviję patį gyvąjį laiką tiek medžiaga, tiek premonėmis, kuriomis ne karta ealėtu naudotis įvairūs mūsų kultūrinio pobūdžio surinkimai, paskaitos, liutan' stinės mokyklos, nekalbant jau apie šio filminio lobio neįkainojamą vertę ateityje.

k. b.

Ofs. 735-4477, Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akusherija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akusherija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampos)
Val. kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Seštadien. 12-3 val. popiet.
Trečiadieniai uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PR 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K S A
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 6 iki 8 v. v. Seštadien. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022, Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofs. val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v. est. nuo 9 iki 12 val. arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000, Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadien. Seštadien. uždaryta.

Ofiso ir buto tel. Olympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7, Trečiadien. Seštadien. tik susitarus.

Tel. — Reliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuviai gydytojas)
3925 West 59th Street
Val. pirm., antr., ketvirt., ir penktadien. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Seštadien. 12-3 val. o trečiadien. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Oly pic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius. Seštadieniai 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KIDKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirm., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 8-3 val. vakare. Trečiadien. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Seštadien. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773; Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirm., ketv. 6-8 val. antr., ir penkt. 1-4 val. Pirmą dieną tik susitarus

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGŲ
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampos)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Seštadien. 9 v. r. — 2 v. p. p.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. 9:30-12:30 ir 1:30-3:30
Kitom valandom susitarus
Uždaryta antradienį ir trečiadienį.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGŲ
Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 val. p. p. Išskyrus trečiadienį

Tel. 423-2666
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val. pirm., antr., ketvirt., ir penktadien. 8 v. r. iki 9 v. v. Trečiadien. Seštadien. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš šv. Kryžiaus ligoninę
VAL. pirm., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Seštadien. nuo 2-4. Trečiadieniai ir kitu laiku susitarus telefonu.
Tel. Rēpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., VA 7-7381
VAL. 1 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniai uždaryta; šeštadieniai nuo 10 v. r. iki 1 val. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PUSLIES IR PROSTATO CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val. antradien. nuo 2-5 popiet ketvirtadien. nuo 6-8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 8-9730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGŲ IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. Reliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: pirm., ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr., ir penktadien. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v. penktadien. 10-12 v. r. 2-5 val. vak. Seštadien. 1-4 v. vak. Seštadien. ir trečiadien. uždaryta.
Rez. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGŲ
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. Pilspect 8-1223
Atostogose iki spalio 23 d. Kreiptis į Dr. Valj. Laboką.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmą dieną ligonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. v. antr. ir trečiadien. uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2833.
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ KIDKIŲ IR MOTERŲ LIGŲ
2524 West 69th Street
Valandos 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Seštadieniai 1 iki 4 val. Trečiadienį uždaryta

Tel. Pilspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 S. Albany Ave.
Val. pirm., antr., ketv. 6-8 v. vak.; penkt. ir seštadien. 2-4 popiet. Kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val. 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadien. Seštadien. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141, Namų 638-4650
DR. PETRAS ZLIUBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val. pirm., antr., ketvirt., penktadien. 1-4 ir 6-8 v. v.; ketvirt., 6-8 v. vak. Seštadien. 10-2 val.

KULTŪROS TEMOMIS KITUR

Dėmesio mūsų tautiniams drabužiams

Visoje eilėje savaitgalių "Naujie-nų" šeštadieniame kultūros priede dėjo J. Vaičiūnienės ilgą studiją "Tautinių šokių švenčių taksais". Daugeliu atžvilgių šis raštas vertas didelio dėmesio: jis paršytas mūsų tautinių šokių atgavintojų veteranėms, straipsnis duoda ne vien tik išsamią istorinę atgavimam mūsų tautinių šokių raidą, bet paliečia ir kitus klausimus, kurie tampa aktualūs ir visame šių dienų kontekste. Vienas tokių diskutuotinių reikšmių yra ir prasidėjęs šiuo metu okupuotoje Lietuvoje šokiuose naudojamų tautinių rūbų stilizavimas. Daug kam šis va-sarą buvus progos tokius naujovius kurti tautinių rūbų matyti ir Mont realio Expo 67, kai ten programos atliko atvykę iš Lietuvos vairūs ansambliai. Todėl yra labai įdomu patirti, ką apie šią naująvę galvoja mūsų tautinių šokių ir tautinių rūbų autoritetinga žinovė J. Vaičiūnienė. Todėl čia duodame vieną jos minėto straipsnio ištrauką iš "Naujie-nų" kultūrinio priedo (1967 m. rugšėjo mėn. 30 d.).

"Būtina susirūpinti tautinių drabužių čia išlaikymu ir todėl, kad Lietuvoje griuonami ne tik jų pagrindai, bet išraiškos ir vaizdinės dalys: jie artinami prie kitų respublikų tautinių drabužių, tariant kuriamas vienas bolševikinis tarybinis tautinės draugystės ir taikos rūbas, kurį Maironis šaukte šaukė numesti.

Naujienų bendradarbis 1965. VIII. 27 taip rašo: "Jūs bendradarbiui pasisekė gauti daugiau žinių apie buvusią Dainų šventę okupuotoje Lietuvoje". Iš šventės aprašymo ištraukė: "Kas čia naujo toje srityje, tai kiek išraišpyti tautiniai drabužiai. Ši naujienybė buvo įvesta buvusios dainų šventės proga. Drabužiams palikta tik tautiški raštai, bet jų sukirpimas ir pasivimas jau kitas. Dabar jie kiek priartinti prie ukrainiečių ir kai kurių kaukazių tautų drabužių, bet bendras vaizdas pasilieka kaip buvęs lietuviškas.

Tie pertvarkyti tautiniai drabužiai buvo iš anksto pasiūti ir visiems apie sprindžio ilgumo pastabėles

dainų šventės dalyviams išdalinti" (Jūsų bendradarbis).

Tačiau iš šventimo stiliaus kirpimo ir pasivimo bendras vaizdas negali paslikti lietuviškam. Prieštų prie aprašymo foto nuotraukų, tur būt, viena lietuvių, kita kitų tautybių, neįmanoma iš drabužių atskirti. Kurios iš veidų būtų lietuvių, tai apvilktos trumpom iki liemens "čerkeskom", smailiais iki juostos iškirpimas, čerkeskiškai apsiuvinėtais pažemėmis, pakabin-tos priekyje nuo juosmens iki apačios plačios dvilinkos juostos, at-rodo, lietuviškų raštų. Ant viršugalių balti apskritimai, apsiuvinė-ti "karbučiai". Panašu į rusišką vadinamą "kosinka", plaukams pri-laikyti, kad nesisklaidytų...

Antra nuotrauka, kurios žmonių veidai yra švėtimoki, drabužis — baltos ilgos šleibės — suknėlės, lyg vaidilūnės. Apie kaklą giokais keturkampiais iškirpimas. Ilgos ran-kovės su plačiais rankovgaliais ne-kiek neišsivinietos. Skersai per krūtinę, nuo juosmens aukštyn, trys ilgėjantys juodi skersiniai, dviejų — trijų centimetrų pločio. Siaurutės, gal poros dešnių platumo, sulig šleibe ilgio, tamsios, raštuotos priejuostės, lyg rusiškos "resos". Ant galvų balti siaurysčiai karbuotiniai vainikėliai ar raikšteliai.

1961 m. "Literatūros ir Meno metraštyje" matome lietuvių šokėjų, aikštėje sustočiusių įprastiniais rateliais, apsirengusių dar lietuviškais tautiniais drabužiais. Tik moterys be karūnėlių!

O 1966 metų metraštyje — 1965 m. šventės šokėjus jau matome tokius, kaip parodė Naujienose bendradarbis — apvilktus valdžios pagamintais "tautiniais" drabužiais. Trumpų neauku, kad niekas apie tuos parodytus tautinius drabužius nė nesūbūtelėjo, be pasirodžiusios

tariamąja nuosaka, kad taip netu-rėtų būti.

Nors Juozas Lingys pripažintas liaudies nusipelnusiu kolektyvu vals tybinio liaudies dainų ir šokių ansamblio "Lietuva" vyriausias šokių vadovas, "Tarybų Lietuvos" liaudies artistas, (išrašyta iš met-raščio), bet turime suprasti, kad jis "vyriausias" tik tiek, kiek pačiam vyriausiam primtina. J. Lingys gali būti teisingiau, yra tik lietuviška iškaba. Lietuviškų liaudies chorų ir šokių, apvilktų naujai sukirptu broliškoms vienybės rūbų. Jeigu Lingys taip smarkiai apdovanotas, tai pagal bolševikinį būdą, ar ne tik paskirtas ateisti į "pensiją", arba šiaip pašalinti iš darbo. Su atsietu lietuvių tautinių ansambliu Ka-na-don ir parodą Lingio nėra.

Dirstelkime į foto nuotrauką "Tėviškės Žiburiai" 1967. VII. 13. (paimita tik galvos ir pečiai). Kurie dar pažįstame savo tautinius drabužius, pasakytume, kurios tautos kad ir tos moterų karūnos, ir viršų platesnės, aukštesnės... Juk tai rusų, dėvimos prie jų tautinių "sara-fanų". O carų giminės ir dvaro moterų, vietoje čia matomų smailia-lais sudėtų karūnos tamsių ketur-kampių ir pakraščiais, būdavo brangakmeniai... Iš karūnų kaboda-vo, kaip ir rusų šventiku cerkvinio galvos apdaro, platus, ilgi "šleifai", tik labai lengvos medžiagos, "sifo-no", briliantinis nusagstyti. (Skai-tyt Marmuro rūnuose iš kronikos didžiojo kun. Gavriilo Konstantino-vičiaus.)

Skaudu, kad tie dėvėtojai įsamo-ninti, greičiausia, tiki ir tvežino, jog tai pataisyti, patobulinti lietu-vių tautiniai drabužiai? Kai kieno paklausti. (ir Naujienų bendradar-bio), kodėl svetimais drabužiais dē-vi, atsakė, jog tai lietuviški... Skaudžiau, kad ir mūsų kai kurie para-dos aprašinėjotai papasakojo, kad lietuvių tautinio ansamblio dalyviai apsisaitę gražiai stilizuotais lietu-viškais tautiniais drabužiais!!! Skaudžiausia, kad nei lietuviškų tautinių drabužių audyklą, nei lie-tuvės moterų, kurios tautinius dra-bužius turi, nenuejo jais apsiren-gusios tenai nuolat pasivaistyti, pa-rodyti atsistiusiems ansamblin-iams, kokie tikrieji tautiniai drabu-žiai.

Anų rusiškai nutilizuotųjų pil-nų aiškių foto nuotraukų iki šiol nė vienas mūsų laikraštis, žurnalas nē-

ra dėjės, paaiškinamas skirtum, kad pamatyti ir mūsiškiai, savo tautinių drabužių nepažįstantieji! Kadangi lietuviškoji tautinių drabužių "forma" pėrdibama pagal socialistinį turinį, tarybinės au-dyklės "artelės" bus audžiamas medžiaga tik tokiems tautiniams drabužiams, kokie pasirodė 1965 m. Dainų šventėje, šiais 1967 m. Kanados parodoje, kokie pasirodys vėliau. Jie bus siuvinami stilizuojami tolygiose siuvinuose pagal duotas iškarpas, kol bus nutilizuoti galutinai!

Negafės ne pavieniai asmsn "iš-sikombinuoti" tautinių drabužių, nes privatinis darbas uždraustas. Nebus ne reikiamų siūly. Jau senoi kai saviškiai įaukuose primena, kad neguana tautiniams drabužiams iš-siausti siūly, ar "laukia parvežant iš kitų respublikų". Mat, pastebėta, kad ypač ryšelis skeptatių buvo pasiklidusių, išaustų iš trijų tautinių spalvų siūly. Tokia skeptaitę gavau ir aš.

Kodėl anokie tautiniai drabužiai kultūrinį mainų keliu negalėtų bū-ti atplukdomi ir čia, ir visur kitur? Beveik tikra, kad ir bus: O mes, ką mes? Jeigu nusistyme nuo tikrosios atramos, ne iš prievartos, ne vien iš nežinojimo juos tokius su-gėbėsimi priimti, bet, gyvendami laisvame krašte, laisvai savo noru ir valia. Kas nežino, kad lietuvių, kaip vaikai, pasižymi imlumu.

Todėl būtina ir sau išsiaiškinti ir jaunuomenei akivaizdžiai parodyti tuos 1965 m. Lietuvoje įsakmu įvestuosius "graždankinius" drabu-žius ir jau rodokus čia visokių ap-gaulingus padirbinius. O į Lietuvą kultūrinį mainų "teise" mėginti siųsti dovanų tikrų tautinių dra-bužių, foto nuotraukų, albumų... Ypač tęsėnčia ir veža tie, kurie tal trokštė trokštė net per val-džios įstaigas šlakstyti su tauta "lietuviškąja atgaja"... Šlakstyti reikia, bet tik iš tikrųjų šaltinių!

Į šias J. Vaičiūnienės mintis, ma-nytume, reikia atkreipti rimtą dė-mesį, ypač dabar, kai visi mūsų šo-kių ansambliai pradeda ruošis ki-kių metų grandiozinei tautinių šokių šventei, ir ne vienam šokėjui ar ansamblio vadovui iškilis ir tauti-nių rūbų įsigijimo reikalas.

k. b.

Tarp realizmo ir abstraktizmo

Br. Murino akvarelės darbų paroda Čiurlionio galerijoje.

J. MELIULIS

Siuo metu Čiurlionio galerijoje, Chicago, vykstanti Broniaus Murino darbų paroda yra keitimosi ženklu. Jo mums jau žinomas stilius yra savotiška impresionizmo ir ekspresionizmo sintezė. Dailininko forminis temperamentas yra dinamiškas ir labai artimas ekspresionizmui, tačiau jo darbų spalvingumas Muriną sieja su impresionizmu.

Murinas yra išvystęs savotišką, sakyčiau, labai poetišką būdą interpretuoti gamtą. Visuose jo darbuose gamta yra perteikiama su dideliu estetiniu taktu. Jo akvarelinė technika yra pilnai išvystyta ir, kaip vienas iš mūsų poetų išsireiškė, šioj srityje jam, gal būt, nėra ir kur eiti. Gal būt, ir pats Murinas jaučiasi tikslą atsiekęs ir dėl to nutarė pasukti į abstraktizmą.

Bet ar posūkis yra tikrai reikalingas? Ar buvo pasukta, paklusus viduriniam balsui, kylančiam iš jo sielos gelmių, ar buvo tikrai pasiduota mados vėjams? Ir ar gali toks posūkis būti vaisingas, palyginti, vėlyvame kūrėjo amžiuje? Ar ne geriau būtų tobulinti sava, jau turimą stilių?

Šiandien abstraktizmas jau nėra pažangumo pažymys. Mados akimis žiūrint, jau ir "Pop" ir "Op" stilius pasukti yra per vėlai.

Kritikos uždavinys nėra duoti dailininkui patarimus. Jis gali klausti, bet atsakymą gali duoti tik pats dailininkas konkrečia kūryba. Kiekvieną posūkį, kiekvieną sprendimą jis daro savo nužiūra ir savo rizika. Kritikas gali tik konstatuoti faktus.

Mano nuomone, abstraktiniai Murino darbai yra nepalyginamai silpnėsi už realistinius. Abstraktizmo esmė, atrodo, čia yra nesuprasta. Dailininko darbuose čia yra jaučiamas betikslis klaidžiojimas ir nežinojimas ko teikti. Paveikslų struktūra yra silpna. Be gamtos Murinas, atrodo, pasiūlymų. Kiek geriau pavykęs yra Nr. 52, bet vis dėlto gerokai atsilikęs nuo realistinių darbų.

Geriausieji Murino darbai, mano nuomone, yra numeriai: 20, 21, 43 ir dar vienas darbas (numerio neįsidėmėjau), kuris kabo 38-to dešinėje.

Nr. 21 (raudona vaza) pasižymi gera tradicine kompozicija. Pati vaza yra puikus dėmesio centras. Bet spalvų skalė yra truputį dėmesį blaškanti

Nr. 20 (Kalmų sodyba) puiki gamtos ir kūrėjo temperemėnų sintezė. Truputį šlubuoja kompozicija. Paveikslas centre matomas pasamoninis (?) pavidalas, kurio traukia visą žiūrovo dėmesį (ir, žinoma, kartu yra ir paveikslas forminių centrų). Labai puikus darbas yra Nr. 43 (Los Angeles), kuris, tarp kitko, yra ir premijuotas.

Bendrai paėmus, Murino kūryba yra labai turtinga pasamoninių vaizdais. Tai teikia jo darbams dvilypį veidą. Išorinio pasaulio nuotaika paprastai yra linksmesnė ir jausmė, bet kartu pro gamtos formų fragmentus į mus žiūri ir nejaukios pasamoninio pasaulio akys. Kai kuriuose darbuose yra pasiektas beveik tobulas abiejų pasaulių balansas (kaip pvz. Nr. 38). Realistiniuo-

se darbuose taip pat netrūksta pasamoninių pavidalų, bet forminė ritmika ir akcentai seka gamtos formos (Nr. 6, 12, 20, 21, 43, 45, 47). Bet yra gana daug darbų, kuriuose pasamoninė kontrolė yra visai užvaldžiusi, ir forminė ritmika seka pasamoninę formą

(Nr. 5, 30, 38 (?), 40, 46). Bendras parodos išpūdis yra ne blogas, nors iš Murino galėtume (ir turėtume) daugiau tikėtis. Ne maloniai veikia vienodas, standartinis paveikslų formatas. Daugeliu paveikslų gadinama blogas įreminimas (įreminimas nėra smulkmena!) Akivaizdžių skolinių jo kūryboje nematome. Stilius savitas. Pagrindinė Murino silpnybė, mano nuomone, yra stoka kūrybinio savarankiškumo. Jo nenaudoti reikia paminėti ir tą faktą, kad savo laiku, atrodo, kritikų paveiktas, bet ne savo įsitikinimu, nustojo tapyti aliejinę techniką (dailininkas nėra kritiko mokinys). Menininkas turi būti taip tvirtai kojomis įsikimęs į žemę, kad nei mados, nei kritikos uraganai jo negalėtų pajudinti. Kiek vieną žingsnį jis turi žengti sava valia, sava, laisvai pasirinkta linkme.

Latviai dažnai rengia savo literatūros vakarus įvairių kongresų, dainų švenčių, koncertų bei kitokiomis progomis. Tik skundžiamasi, kad literatūrai skiriama paprastai paskutinė iškilmių diena, kada visi jau yra išvargę ir daugelis skuba namo.

Skirtingos buvo latvių rašytojų dienos, surengtos Chicagoje š. m. spalio mėn. 7 ir 8 dienomis Latvijos namuose. Kultūrinę šventę rengė rašto žmonės, Chicago ir Milwaukee spaudos draugija. Abi dienos čia buvo paskirtos vien tik literatūrai, be jokių koncertų bei iškilmingų vakarienių.

Rašytojai buvo suvažiuavę iš Kanados, Milwaukee ir Chicago.

Br. Murinas Vazos (akvarelė) Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicago.

Br. Murinas Vasaretojos (akvarelė)

Br. Murinas Mielas pavėsis (akvarelė)

SESUO M. JURGITA SAULAITYTĖ

VAIKYSTĖ

Siltos vagos žada šiltą, rupą duoną.
Alkanai nyktukai buriu, stebi, laukia
pirmos derliaus,
pirmos varpos,
kūsnio duonos.

Darbo dainos aid, saulei besileidžiant.
Ear paliks m ir palauksim.
Tik nyktukai
buriu, stebi, saugo
pirmos varpos
stebuklingą grūdą.

POETAS

Pa'msiu saujon debesį,
sugniaužęs nulipdysiu taurę,
kurion lietus savo širdį.

Pakelėj paliksiu ją
trokštančiam keleiviui,
navargusiam ir vienšiam, kaip aš.

TEMSTANT

Suduš ir ši diena,
ir ši diena iskris
iš rankų, per mažų
jos dydžių

Skeveldromis papuoš
praeitą taką,
mažais stikluokais
begalinį vieskėlį.

MĖNULIS

Mėnulis piešia miegančiojo žemę:
medžiūose balti angelai ieško durų
mirtingumo paslaptin.
Tamsūs, mirties nasrai
jų negali paliešti.

Mėnulis dainuoja žemėje:
angelai nulenkia galvas.
Mirtis renkasi nemirtingaisiais
apsivylusius draugus.
Mirtis ir gyvybė
yra mėnulio daina.

Nuotrauka V. Maželio

VĖJUOTAS RUDUO

Sukasi malūnas,
tuščiųs girnoms maldamas
rytojaus laimę.

Varpos nenurinktos
linksta
sunkių
malimo ilgėsiu.

LATVIŲ LITERATŪROS VAKARAS

Latviai dažnai rengia savo literatūros vakarus įvairių kongresų, dainų švenčių, koncertų bei kitokiomis progomis. Tik skundžiamasi, kad literatūrai skiriama paprastai paskutinė iškilmių diena, kada visi jau yra išvargę ir daugelis skuba namo.

Skirtingos buvo latvių rašytojų dienos, surengtos Chicagoje š. m. spalio mėn. 7 ir 8 dienomis Latvijos namuose. Kultūrinę šventę rengė rašto žmonės, Chicago ir Milwaukee spaudos draugija. Abi dienos čia buvo paskirtos vien tik literatūrai, be jokių koncertų bei iškilmingų vakarienių.

Rašytojai buvo suvažiuavę iš Kanados, Milwaukee ir Chicago.

Tarp jų buvo matyti V. Toma, B. Senkevičia, R. Noritis, V. Zeps, A. Rungis, J. Rumpeteris, V. Kraslavietis, K. Kesbers, O. Jegens, O. Čakars, E. Andersons, V. Hermans, V. Nollendorfs ir Z. Zemdega.

Pirmoje literatūros vakaro dalyje buvo skaitomi humoristiniai eilėraščiai bei satyra. Satyra buvo nukreipta prieš tremties apsnūdimą ir neveklumą. Ji kartais buvo labai aštri, daug sąmojaus pabėrė V. Nollendorfs, siūlydamas įkurti premiją skaitytojui laisčiams premijuoti, nes t'e laisčiai parodo tikrąjį mūsų literatūros ir spaudos veidą. Šiai humoristinei daliai vadovavo O. Čakars, įpin-

damas čia daug linksnumo ir gerai nuteikdamas klausytojus. Antrai daliai vadovavo J. Rumpeteris, pristatydamas atskirus rašytojus, juos trumpai apibūdindamas. Rašytojai čia skaitė ištraukas iš rašomų romanų, trumpas apysakas bei eilėraščius.

V. Toma ir B. Senkevičia skaitė patriotinių ir žmogaus buntų užgriebiančių eilėraščių, jie buvo aukšto meninio lygio. Ilgesnė apysaka skaitė A. Rungis ir V. Nollendorfs.

Buvo dar pamėnėta žymių latvių literatūros klasių Rainio ir Aspazijos šimto metų gim. sukilimai, iškelta jų reikšmė latvių literatūrai ir apilamai moderniajai kultūrai. Literatūros vakarą gražiai papildė visų autorių išleisčių knygų paroda. Literatūros vakaras parodė latvių

kūrybos kryptį ir jų literatūros lygį bei idėjas laisvajame pasaulyje. Tokio platesnio masto literatūros vakarų reikėtų ir mūsų kultūriniam gyvenime. Tikinės, kad šiemetinis Kultūros kongreso literatūros vakaras bus vienas tokių. A. Bit.

Mirė Andrė Maurois

Spalio 8 d. Paryžiuje mirė žymus prancūzų rašytojas Andrė Maurois, sulaukęs 82 metų. Jo kūryba yra labai gausi ir įvairi. Tačiau vietą literatūros pasaulyje sau išsikovojo gausiais romanais, vaizduojančiais moralinius žmogaus dvasios konfliktus. Lietuvių kalbon išversti ir išleisti jo romanai yra "Sielių svėrikas" (vertė A. Vaičiulaitis) ir "Širdžių klimatai" (vertė A. Šimėnas).

SKOLA

ALOYZAS BARONAS

Julius Griška jautė rankos gėlimą. Pasta ruojų metu dešinės rankos riešą visada prieš lietu pradėdavo sukti, ir tai labai nervindavo Grišką. Jis žinojo nuo ko tai yra. Tai buvo susieta su labai maža skola, tikriau su nieku, bet tas gėlimas Grišką kartais darėdavo šykštų. Bet šiaip jau Griška nebuvo šykštus. Ir jei kada parodydavo šykštumą, jis buvo daugiau įsikalbėtas. Griška reikalavo pildyti visus įsipareigojimus, nepaisant ar tai būtų skolos mokėjimas ar kokie kiti pažadai. Šį priešpirtį turėjo atnešti moteris dar likusius aštuoniasdešimt dolių už vartotą automašiną, kurią jai pardavė. Moteriškės vyras buvo miręs prieš metus, ir ji viena turėjo verstis su pora mažamečių vaikų. Moteris jau buvo išmokėjus trejetą šimtų dolių ir dabar turėjo atnešti paskutinius. Griška dabar buvo nepatenkintas savimi, kam jis prasidėjo, reikėjo įkeisti naują mašiną perkant, bet moeriškė prašė, esą iš pirmų rankų, ji žinanti ką perka. Griška, būdamas chemikas, uždirbo gerai, graži žmona puikiai augino dvi dukreles, tačiau neretai jam sugadindavo nuotaiką, kad ir maži, rankos skausmai.

To viso pradžia buvo beveik jau prieš ketvirtą šimtmetį. Bet tai Griškai viskas atrodė buvo lyg vakar. Jis ryškiai atsimena kaip į miestą atėjo pilkom lininėm vilkinti rusų armija. Jie stebėjo miesto grindiniu dzer-giančias mašinas ir kareivius, kurie vilkį blo-go audeklo milines, atrodė pasigalėtina

skurdžiai. Ir kai Griškos mažametis brolis pasakė: "Mamyte, kokie jie atrodo suplyše ir neprivalgę", motina išsigando: "Tylėk, tylėk, dar užgirs kas nors, nori, kad visus į kalėjimą sukištų".

Po pusmečio visi kiek apsiprato. Kareivinėse už geležinės tvoros vaikščiojo suvargę jauni kareiviai, ir vaikai tuoj suprato, kad jie alkanai. Liesa koše maitinami, sovietiniai kareiviai ilgesingai ir su nuostaba žiūrėjo į jau labai okupantų apiplėštą, tačiau vis dar turtingą mažąjį kraštą. Vienas kitas išsidrąšęs kareivis per tvorą vaikams paduodavo rublį, o šie atnešdavo bulkutę pyrago.

— Bulka, bulka, — kisdavo kareivis pro gynėjai jautėsi rojuje, ir visos aplinkinės krautuvės parduodavo pyrago keletą kartų daugiau negu visada. Vaikai maitino komunizmo nuskurdintus kareivius, kurie negalėjo atsistebėti, kad toks mažas, buržujų valdomas kraštas, taip galėjo nesiskaityti su pyragu.

Ne visada krautuvėse pyrago užtekdavo, todėl berniukai stengdavosi kaip galima anksčiau nusipirkti. Kartais kareivių vieną ar net dvi dienas nebūdavo, tada vaikai duoną laikydavo, nes po to kareiviai, žygių išalkinti, dar godžiau griebdavo pyragą, jeigu tik turėdavo kuris dar kokį rublį. Daugiausia prekiaavo berniukai, bet kartais atbėgdavo ir mergaitės ir nedrąsiai kisdavo rankutę su pyragu per geležinę tvorą ir gavę rublį, stipriai saujoje sugniaužę popierinį pinigą, skubiai bėgdavo šalin. Gal tik pora kartų koks nors kareivis, paėmęs pyragą, nedavė pinigų, ir pora vaikų, moką rusiškai, pasis-

kundė kareiviams. Šie, bijodami, kad tai nepasiektų karininkų, patys sumokėjo vaikams, nes, iškilus kad ir mažam triukšmui, galėjo ši prekyba baigtis. Vaikai uždarbiavo, ir ruseliai per visą savo gyvenimą tiek daug nebuvo valgę pyrago. "Bulka, bulka" buvo magiškas žodis ir nuo jo, rodos, galėjo griūti Kremliaus vartai ir, rodos, nesuskaičiuojamose plakatuose pats Stalinas pavydėjo kareiviams, taip godžiai kemsantiems pyragą.

Dešimtmetis Juliuksas Griška irgi bėgdavo prie tvoros, kai būdavo laisvas. Pradžioje jis baimingai imdavo pinigų ir atnešęs skubiai kisdavo bulkutę pro tvorą, lyg norėdamas greičiau ją atsikratyti, bet vėliau įsidrąšino. Tai buvo ne tik uždarbis, bet ir pramoga ir kažkoks geras darbas, nes pilki kareivių veidai nuvisdavo ir, rodos, akys juokdavos, kai imdavo kepaluką. Kai kurie jų tuoj lauždavo ir godžiai rydavo tą buržuazinio krašto stebuklą. Kiti gi valgyti nešdavosi tolyn, tai priklausė ne tik nuo to, kiek kuris buvo alkanas, bet ir nuo žmogaus būdo.

Vieną dieną, jau beveik baigiantis mokslo metams, vaikai kaip įprasta nešė pyragą kareiviams. Juliuksas Griška atnešė bulkutę ir padavė ją laukiančiam kareiviui. Šalia stovįs jaunas, rauplėtu veidu kareivius kišo pro tvorą rublį ir šaukė:

— Bulka, bulka.

Juliuksas skubiai pačiupo pinigą ir nubėgo. Artimiausioj krautuvėlėj jau buvo viskas išparduota, tada jis nubėgo į kitą, dar į kitą, bet visur buvo viskas išparduota. Berniukas nubėgo dar į toliau esančią krautuvę, bet ir ten visi didesni ir mažesni kepalėliai buvo parduoti. Kada kitą dieną Juliuksas, nusipirkęs kepaluką, nubėgo prie tvoros, nė vieno kareivio nebuvo. tik kele-

tas sargybinių vienur kitur vaikštinėjo su šautuvais ir nė vienas nesiartinio prie tvoros.

O po savaitės vokiečiai užpuolė rusus ir taip greitai juos vijo, kad beveik niekas mies te nematė kovų. Vokiečiai taip stipriai mušė rusus, kaip ir visi tikėjosi, kad apie bolševikų atiprumą propaganda bliuško kaip balionas valandomis. Šimtai tūkstančių rusų karių pateko į nelaisvę. Tų belaisvių buvo ir Juliuksas mieste ir juos varinėdavo krūvelėmis į įvairius darbus ir į gale miesto pastatytus barakus, kurie buvo aptverti spygliuota viela ir kur tų kareivių buvo tūkstančiai.

Juliuksas, eidamas rudenį į mokyklą, matė tuos kareivius, alkanus, besidairančius į gatvės pakraštį nuorūkų ar kokio maisto galbėlį. Kartais kas nors, nematant vokiečių sragybinių, paduodavo gabaliuką duonos, tačiau šiaip nebuvo galima su belaisviais kalbėtis ir juos šelpti. Viena nedideliame varomų belaisvių būrely Juliuksui vienas kareivis labai atrodė panašus į tą, kuriam jis nebegalėjo atnešti pyrago. Gal tai ir nebuvo jis, bet Juliuksas norėjo kuriam nors jį duoti kepaluką duonos, nes jis jautėsi skolingas, o iš viso, kaip žinojo, dabar kareivai buvo daug alkanesni negu pirma. Jų daugelis sirgo ir mirė, kiti buvo vedami už parankių ir krisdavo gatvė. Nors daug buvo žalos padarę lietuviams bolševikai, bet dabar daugelis galėjo tų varomų kareivių. Gaila buvo ir Juliuksui ir jis nutarė grąžinti vienam jų kadais neatiduotą kepaluką duonos.

Duona buvo perkama pagal korteles, tačiau jos buvo galima gauti ir be kortelių arba šiaip į ką išsimainyti. Julius šiandien nebe visai atsimena, kur jis buvo gavęs papirusų kortele pagal kurią buvo gaunama rūkalų. Cigaretės jis išmainė su kaimynu

batsiuvii į duonos kuponus ir nusipirko kepaluką juodos duonos. Vieną dieną, grįžęs iš mokyklos, pasiėmė kepaluką ir išėjo į gatvę. Julius atsimena tai puikiai. Buvo vėsi ir giedri rudens diena. Jis su kepaluku duonos pažastėje vaikščiojo gal valandą šaligatviu, kol pasirodė poros vokiečių varomais belaisvių būrelis. Juliuksas kurį laiką ėjo lygiagrečiai šaligatviu. Užpakaly žingsniavo senyvas vokieitis, rankose laikęs šautuvą, gi šone būrelio ėjo kitas vokieitis kareivis su šautuvu ant peties ir rankoje laikė storą trumpą pagali, kuriuo jis pastumdavo iškrypstančius iš rikiuotės belaisvius, o kartais ta lazda ir per pečius užkirsdavo. Julius išsitraukė kepaluką duonos ir, nušokęs nuo šaligatvio, ištiesė duoną. Kepaluką griebė trys kariai iš karto, eilės suiro, gi vokieitis prišokęs krito per Juliuksą ranką lazda. Ranką baisiai suskandėjo, bet Juliuksas nesuriko, bėgdamas šalin dar matė, kaip kareiviai krūvoje plėšė vienas iš kito duoną, ir kaip juos piktai šaukdami stumdė į gretas vokiečiai.

Julius parėjo namo. Ranka išlino ir labai skaudėjo. Jis tyliai įsilinko į kambarį, tačiau motina iš jo veido pamatė, kad kažkas bus atsitikę.

— Kas pasidarė, Juliuks?

— Nieko.

— Kaip nieko?

— Ranką susidaužiau, griuvau ir susimušiau, — parodė Julius ištinusį riešą. — Dieve, tu mano, gal kaulas lūžo. — dėjo motina ant rankos šaltame vandeny sumirkytus skudurus. Tačiau kai grįžo paštininkas tėvas, jis jau viską žinojo, žmonės įvykį matė ir jam papasakojo.

Tėvai nedaug barėsi, ką galėjo sakyti vaikui, kuris tik norėjo atsigyinti seną skolą. Jie nuvedė vaiką pas gydytoją, kuris ap-

(Nukelta į 4 psl.)

ALKANA, BET NE DYKUMOS ŽEMĖ

Stasės Šakytės poezijos debiutas

K. PRIESPYLIS

Stasė Šakytė. **ALKANA ŽEMĖ**. Eilėraščiai. Išleido "Ateitis" 1967 m. Aplanas Pauliaus Jurkiaus rinkinys 72 psl. 8 x 5 inč. formatas. Kaina \$2.00, gaunama "Drauge".

Metinė lietuviškųjų knygų gausa kasmet per daug jau girtis negalėtume. Todėl naujam leidiniui pasirodžius, vis kažkaip savaime dvasioje pragiedrėja, kad, štai, grožinės literatūros reikalas nėra visai nušalėn užmestas. Dar džiugiau, kai pasirodo ne tik nauja knyga, bet ir visai naujas autorius. Tokia ši sykį yra Stasė Šakytė, jau kūr's laikas savo eilėraščių skelbusi periodinėje spaudoje, o dabar išeinanti su pirmuoju knyginiu savo poezijos pluoštu — "Alkana žemė".

Šia proga tebūna čia pabrėžtinai suminėtas ir "Ateities" leidyklos mostas. Man rodos, kad "Ateities", kaip leidyklos, ir turėtų būti pats prasmingiausias darbas laiks nuo laiko dovanoti mūsų literatūros pasauliui vieną kitą, visai naują pavardę. Lig šiol keliasis atvejais "Ateitis" šitai jau yra padaręs. Linkime to neužmiršti ir toliau.

Kaip žinome, prieš keletą metų "Ateitis" mums pristatė ir pirmąjį Vitalijos Bogutaitės rinkinį "Veidrodis jūros dugne", dovanodama čionykštei mūsų literatūrai daug žadanti vardą. O šiemetinės Stasės Šakytės rinkinys savo puslapyje ir formos apimtimi net primena aną trapiąją Vitalijos Bogutaitės knygą. Tarp šių dviejų poezių galima būtų atrasti ir tam tikrą giminybę miniatiūrinio eilėraščio pamėgime ir daug kur bendros formos bei filosofinės minties ištakos. Šitai užsimename ne tiek kokia nors formalaus sekimo, bet labiau dvasinio artimumo prasme.

Šiaip jau tarp šių dviejų "Ateities" poezių pastebimas net nemažas skirtumas. Šitai labai akivaizdu, kai lygini vienos ir kitos eilėraščių jausminę šilumą ir autorės santykį su ličiama, tegu ir poetine, tikrove. Kai Bogutaitės poezijoje visur jaučiamas tikras jausminis spragėjimas, tiesiog karštas dialoginis santykis su tema, tai Šakytės posmuos visur labiau dvelkia klasiškas šaltumas, labiau žiūrovinis santykis su aprašomuoju dalyku. Jeigu Bogutaitė savo geriausiuose eilėraščiuose tiesiog verda skausmingai asmenišką šios kasdienybės akimirką, tai Šakytė ne vienu atveju, jausmų neperdegindama, tik santūriai filosofuoja apie erdvę ir laiką. Ne vienai, nei antrai poetei šitai neužskaitytina kokiū minusu. Atvirkščiai, tai tik rodo vienos ir antros gana skirtingą ir originaliai savą laikyseną pačiame eilėraščio branduolyje. O tai ir skiria abidvi poetas, nežūrint pirmo klaidinančio įspūdžio, kylančio iš miniatiūrinio eilėraščių gal kiek giminingo formos sukirimo.

Šiaip jau Šakytė su žodine eilėraščio problema susidoroja gana lengvai. Kai kur net per lengvai. Vienur kitur būty ne pro šalį ir atidesnis žodžio pasvėrimas, atsakingesnis jo padėjimas toje ar kitoje vėtoje. Tačiau neretai akivaizdžiai matome, jog autorė tik šiaip žodžiais nesišvaisto, bet sąmoningai to ar kito ieško, norėdama išgauti reikiamą įspūdį. Štai kad ir liepsnų dinamikos monotoniškumą ir garso "s" sutapatinimas su skaudžiu ugnies užgesiu.

Tik didelėje tyloje siūbuoja liepsnos, siūbuoja ir siūbuoja. (13 psl.)

Kitur vėl panašiai:

...tik pakilusiu pulsu pulsuoja

Stasės Šakytės knygos viršelis pieštas Pauliaus Jurkiaus

šviesos Okeanas ir banguoja gėlmė. (15 psl.)

Jeigu reikėtų atrinkti knygose vieną eilėraštį, kuriam sunkiausia būtų rasti priekaištų ir kuriame ryškiai būtų matomi visi gerieji Šakytės poezijos bruožai, tai apsisotume, tur būt, prie "Lanko ir liepsnos".

Iš tamsių geležies rūdos lasų renkamas kentėjimo ženklas ir lenkiamas lankas.

Iš tamsių geležies rūdos lasų liejamas kentėjimo ženklas ir išlenktas lankas. Nebus niekada tuščias, jei nenutrūkstanti liepsna išlėis mone į žvakę. (38 psl.)

O viso šio aprašo išvados, lečiančios pačią autorę, būty, tur būt, šitokios. Pirmuoju savo rinkiniu poetė parodė, kad moka susitvarkyti su žodine eilėraščio architektūra, tačiau temos ir keliamos problemos dar ne visai išstarpinamos vidiniame dvasios žaizdre, jaučiamas tam

I AMERIKIETIŠKĄ RINKĄ BESIVERŽIANT

Lietuvio rankose esanti Manyland Books leidykla negali apsiriboti vien tik lietuvių vertimais, jeigu ji nori savo leidinius sėkmingai išmesti į amerikietišką rinką, jeigu ji nori išlaikyti konkurenciją, bent autorių įvairumui su šimtais labai turtingų amerikietiškių leidyklų. Todėl gal daugiau, negu pusė Manyland Books leidinių yra anglosaksų autorų kūriniai. Kartais ir lietuvių autorius paruoštos knygos nėra būtinai apie Lietuvą, bet apie kitus kraštus. Tai galėjo pastebėti visi, kas seka šios leidyklos gyvenimą.

Reikia taipgi žinoti, kad leidyklai išsikvoti dėmesio vertą vardą amerikietiškių leidyklų gausa tikrai nepalanki.

tikras eilutinis vėsumas. Gi poezija — lyrikos pirmoji eilė yra jausmas. Šakytė tad ir linktume ateityje dėl jo nesivaržyti.

soje galima tik įprastinėms, amerikietiškių mėgiamoms knygoms. Leidyklai tokį vardą įsigijus, ir lietuviškų knygų jos leidžiamai vertimai amerikietiško skaitytojo ir amerikietiško spaudos jau yra labiau pastebimi ir atidžiau traktuojami, kai tuo tarpu grynai uždarų, tik lietuviškųjų mūsų leidyklų vertiniai užsimojimai amerikietiško skaitytojo ir amerikietiško spaudos sunkiai įperšami. Toks realus padėties supratimas, besiveržiant ir lietuvišką kūrybą nešant į tarptautinę rinką, Stp. Zbarsko užmojus yra pagirti ir sveikintinas.

Čia tad ir suminėsimė pora tokių nelietuviškų Manyland knygų, kurios tačiau, tegu ir netiesioginiu būdu, skina kelią lietuviškų knygų vertimams į amerikietišką knygų rinką tos pačios leidyklos vardu.

Joseph Joel Keith havajietiškių eilėraščių rinkinį Aloha - Po-

lynesia dabar išleido čia miniama Manyland Books leidykla. Rinkinio autorius mirė šiais metais, jau knygai esant pas leidėją. Apie poetą jau esame užsiminę šiame dienraštyje anksčiau, aptariant Charles Angoffo eilėraščių knygą, kuriai vėlonis buvo parašęs įvadą. Poetas Keith, kilęs iš Havajų, buvęs Los Angeles PEN klubo pirmninkas, ilgus metus redagavo eilėraščių leidinį, be kitų leidinių rašė recenzijas ir "Books Abroad" žurnale, kuriame ne kartą buvo aptariami ir lietuvių rašytojų kūriniai. Jo eilėraščiai buvo spausdinami visoje eilėje pirmųjų Amerikos žurnalu, o taip pat jis buvo vertinamas žinomų kritikų. Šiame eilėraščių rinkinyje poetas liečia daugiausia Havajų salų grožį, jų gamtą ir paukščius, ypač balandžius.

As įstiesiu ranką, havajiskai ruda, į saulę. Aparatai klikli, klikli vėl ir vėl, taip dažnai fotografuojamoji tropinė žemė. Visi nešasi

tik penkiais pirštais ešerius balandžiams, kurie atskrenda lėsti kasdien, ir tada kyla į aukštį.

Keith poezija moderni, pilna peizažinių, tačiau gilių vaizdų. Knygai meniškai, estetiškai visais atžvilgiais viršelių nupiešė dail. Pr. Lapė.

Nijolės Zbarskaitės paruošta eskimų pasakų knyga "Tundra Tales" išleido ta pati Manyland Books leidykla. Įvadą parašė Charles Angoff, pažymėdamas, kad "kultūra be literatūros yra ne kultūra, ir literatūra be folkloro yra neįsivaizduojama, nes pasakos ir pasakėčios labiausiai atspindi žmonių siekimus, daugiau negu atskleidžia filosofiją ar religiją". Taigi, norint susipažinti su eskimų gyvenimo būdu ir jų pasauliu, šios pasakos bus įdomios. Kadangi eskimams gyvena kitokioje aplinkoje ir kitas jų gyvenimo būdas bei sąlygos, tai pasakose dažniau užtikami tik šiaurėje būdingi gyvuliai, pvz. briedis. Be abejo, kaip ir visose pasakose, čia daugiausia reiškiasi lapės, kiškiai, meškos, tačiau užtinka-

me taipgi banginį ir ruonį. Pasakos nėra ilgos, nes 176 psl. knygoje jų išspausdinta daugiau kaip pusimtis. Šios pasakos ne tik įdomios tiems, kurie nori susipažinti su eskimų kultūra, bet jos taip pat mažam ir suaugusiam skaitytojui suteiks tikro malonumo.

Knygos aplanas ir skyrių iliustracijos dail. Pr. Lapės yra skoningi, saviti ir meniškai. Pr. Lapė, kaip knygų aplanų piešėjas, o ir iliustratorius lietuvių tarpe vargiai ar turi sau lygių, neatrodo, kad daug kas jį pralenktų ir amerikietiško tarpe, nes ir jiems jis piešia gausybę viršelių. Jo tenykštį pasisekimą liudija jau 1951 m. Norah Loft knygai "The Lute Player" pieštas viršelis. Minėtoji knyga buvo leista didelės Doubleday leidyklos. Per tuos kelio-liką metų Lapė įgijo dar daugiau patirties ir pelnyto pripažinimo.

Leonas Galinis

— Pirmas garsinis filmas "The Jazz Singer" paleistas 1927 m. spalio 6 d., prieš 40 metų.

SKOLA

(Atkelta iš 3 psl.)

žiūrėjęs užpylė vaistų ir stipriai surišo.

— Atrodo suskilęs kaulas, sugis. Ką daučiau gali šiuo metu daryti? — pasakė jaunąs gydytojas.

Tikrai ranka sugijo. Pradžioje nelanksti, vėliau pasitaisė, bet Julius gimnazijoje negalėjo lošti krepšinio, o kai vėliau atvyko į Ameriką, jo neimė į kariuomenę. Tada vyko Kerčio karas, ir jis per daug nenusimė, nors jautė kažkokį pažeminimą dėl fiziško netinkamumo ir todėl dažnai reikia ar nereikia kartotavo, kad jis vaikystėje susilaužė ranką ir daktarai blogai sugydė.

Dabar ranką suguldavo oro atmainomis, jau artėjant į ketvirtą dešimtį. Nors jis ir buvo dar jaunas, tačiau juto tai, kuo skusdavosi smilkiniai. Jis Griską šitai pykdė. Daktarai liepė nenušalti ir nenuvargti ir esą rankos užteks per visą gyvenimą, bet kartais, rankai geliant, Julijui būdavo pikta, kad jis, mažas būdamas, buvo toks jautrus. Kartais jis pasakodavo ir didžiulio dūdo tuo skaidrios vaikystės nuotykiu, bet vis tiek nuo pat vaikystės rankos nepajėgumas padarė būdę įtakos ir kiekvienas kieno nors išpaiejojimui ar pažadų neįsipildymas Griską erzino.

Dabar jis vaikščiojo po kambarį. Šeštadienio popietė buvo drėgnoka, žmona su vaikais buvo išvažiavusi į krautvę ir likusį vieną, nervino nors ir mažas rankos gė-

limas labiau negu tada, kai visi būdavo namie.

Kai suskambo durų skambutis, Julius nužiuogo, kad kažkas atėjo. Kai atidarė, tarpdury stovėjo moteris su savo dešimtmėčiu berniuku. Įėjusi į saloną, ji ištiesė trisdešimt dolerių.

— Štai tik trisdešimt, kitus kitą savaitę atnešiu. Vis taip nesibalansuoja. Buvo dar mašinos gedimų, tai vėl turėjau pora dešimčių sumokėti.

Griska žiūrėjo į berniuką. Jam šis atrodė toks nedrąsus ir liestas, jo akys tokios skaidrios ir beveik graudžios, o vienu smilkiniu bėgo skaidri, mėlyna gysla. Griskai pagailo savo vaikystės ir pasakė:

— Gerai, užteks tiek, kiek atnešei, daugiau nebereikia. Juk sakote, kad dar kažką turėjote taisyti.

— Tai kaip čia dabar, — nustebė moteris, — kur skola, tai skola, gi genda viskas.

— O čia berniukui, kad geriau mokytųsi, — pasakė Griska, — kad būtų geras.

— Ačiū, — tarė berniukas ir, nuleidęs akis, nebežinojo ką daugiau sakyti.

— Viskas gerai, tegu gerai mašina rieda, — pasakė Griska ir atsisveikino.

Kai moteris išėjo, jis minutę galvojo kodėl taip padarė. Ir niekas, gal būt, ir jis pats negalėtų pasakyti ar vaikystėje skolą gražinusios rankos skausmas jį dar daugiau šykštų ar daugiau galėtingą.

— Matai, kokie žmonės būrūs, dvigubai užsiprašo, paskui patiemis gėda, tai ir nuleidžia penkisdešimt, lyg malonę darydami, — pasakė motina sūnui, lipdama į mašiną, ir gerai, kad Griska šių žodžių nebegalėjo girdėti.

PADIDINTAS DIVIDENDAS VISOM TAUPYMO SĄTOM

4³/₄% on savings accounts **5¹/₄%** on investment bonus

NUO SAUSIO MEN. I D. 1967 M.
Sąskaitos apdraustos iki \$15,000
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

JAU DVYLIKA METŲ VEIKIA LIETUVIŲ BERNIUKŲ MOKYKLĄ —
ŠV. ANTANO GIMNAZIJA
Kennebunkporte, Maine,
SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išeinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba (po 4 val. savaitėje, 4 grupės).

Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo orientacija.

Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Atlyginimas visiems prieinamas. Atsivėlgama į kiekvienos šeimos padėtį. Registruokite mokinius 1967-1969 m. Priimami mokiniai, baigę 8 skyrius.

Informacijų ir kitais reikalais rašykite:
Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

MARQUETTE PARK - AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE
80 MILIJONŲ PERSOKUSI BENDROVĖ

CHICAGO SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60636

TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarsi žymiesniųjų krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šias apylinkės gyventojus pavyzdinai, saugiai ir patalpinamai jau 43 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama paliginamai aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokojo savo taupytojams virš 14 milijonų dolerių dividendų. Chicago, Taupymo Bendrovė stengiasi būti pati finansškai ir reikšti pačius geriausius patarnavimus savo taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidedame darbais ir finansais, kad galėtumėte geresnį gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalais kreiptis į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę išaugusią į virš \$84,000,000 turto įstaigą.

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate aplanke mūsų 84 milijonų dolerių finansinės įstaigos, vienos įdomiausių visoje Chicagoje.

Atsilankę pamatysite gėlimis išpuoštą pirmą įstaigos aukštą Laimės Saitinėlį — Wishing Well, per kurį surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdarinėms įstaigoms apie \$1,200,000. Pamatysite plačią žinomą didelę Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 200 asmenų ir kuris veltui duodamas organizacijų su-

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

1. Insured Family Savings	8. Sell and redeem U. S. Bonds
2. College Bonus Savings	9. Safety Deposit Boxes
3. Christmas Club Savings	10. Free Community Rooms for
4. Vacation Club Savings	10. your organization meeting
5. Home Mortgage Loans	10. (Free Coffee)
6. Home Improvement Loans	11. Cash checks and pay all family
7. All Types of Insurance	11. bills with our special money

order checks. No service charge to members	16. Two large Free Parking Lots
12. U. S. Postal Stamp Machine	17. Free Theatre tickets two Saturdays each month for your children and mothers.
13. Service	18. Christmas party with gifts to College Bonus Members
14. We sell Travelers Checks	
15. Save-by-mail Kits	
15. Notary Public Service	

4³/₄% METAMS

VISUOSE TAUPYMO SKYRIUOSE

Federalinės vyriausybės apdraustos įstaigos visos taupymo sąskaitos apdraustos iki

sirinkimams. Susirinkusiems veltui jame teikiame kavą. Šis kambarys yra išpuoštas dideliais Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentų paveikslais ir trumpomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrengimų bei patogumų, kuriais per metų metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Ypatingai kviečiame vaikų tėvus pradėti taupyti vaikų mokslui reikalingus pinigus. Mes turime specialų skyrių, kuriame taupoma mokslui reikalingi pinigai (College Bonus Savings). Šiame skyriuje laikomiems pinigams mokami patys aukščiausi dividendai, nei iki 5% šandien mokalas kainuoja nuo \$6,000 iki \$12,000 ir

daugiau. Jei pradėsite mažais mėnesiais indėliais taupyti nuo vaiko jaunų dienų, tai nei neapsižiūrėsite, kai sutaupysite mokslui reikalingus pinigus. Galite pradėti \$2.50, \$5.00, \$10.00 arba net \$25.00 sumomis į mėnesį. Kai padėsite 200 kartų po \$25.00, tai susidarys reikalinga suma. Tokiu būdu bus užtikrintas jaunimui reikalingas mokslas. Vaikams bus lengvesnė ir gražesnė ateitis, o tėvams ramesnė sąžinė. (Šio mokslo taupymo skyriaus nariai sumaišyti su dabar garsinamu Certificatų taupymo skyriumi).

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime
JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY	12:00 P.M.—8:00 P.M.
TUESDAY	9:00 A.M.—4:00 P.M.
WEDNESDAY	Closed All Day
THURSDAY	9:00 A.M.—8:00 P.M.
FRIDAY	9:00 A.M.—8:00 P.M.
SATURDAY	9:00 A.M.—12:30 P.M.

NAUJAS MOKYMO PLANAS OKUPUOTOJ LIETUVOJ

Jau sudarytas ir patvirtintas naujas mokymo planas Lietuvoje veikiančioms bendrojo lavinimo mokykloms. Numatyta kiek sumažinti pamokų skaičių (Tarybinė Mokykla, 67/7).

Nuo 1960 metų galiojantiame plane trys vyriausios klasės (IX, X, ir XI) turi po 39 pamokas savaitėje: tris dienas po 6 ir tris po 7. Tik pradinukai pirmajais metais kasdien turi po 4 pamokas, o nuo trečiųjų metų viso po 5-6. Iš viso per 11 metų (nuo abėcėlės iki brandos atestato) mokinyas dabar turi 364 savaitinės pamokas (14,560 faktinių pamokų, nes mokslo metai trunka 40 savaitių).

Naujame plane bus 342 savaitinės pamokos, 22-iems mažiau. Jokioje klasėje nebus daugiau kaip 36 pamokos savaitėje. Nubraukiamos net 38 savaitinės pamokos (1,520 faktinių), bet sumažėjimo lieka tik 22, kadangi 16 prideda. Tai 6 naujos savaitinės rusų kalbos ir literatūros pamokos ir 10 savaitinių pamokų, skirtų pasirinktiniais dalykais.

Rusų kalbos bei literatūros pamokų prideda po dvi kas savaitę dešimtoji ir dešimtoji klasė, po vieną penktą ir vienuolikto.

Pasirinktinių dalykų pamokose dėstomi papildomi kursai matematikos, fizikos, chemijos, biologijos, geografijos, literatūros, meno, psichologijos ar kitų dalykų, kuriems kurioje mokykloje yra parūpinta dėstytojų ir kuriems yra pakankamas mokinių skaičius. Ligšiol tokie papildomi kursai buvo tik trijose vyriausiose klasėse, po 3 pamokas savaitėje. Dabar numatoma jų turėti ir septintoj bei aštuntoj klase (atitinkančiose buvusias vi durtinės mokyklos trečią ir ketvirtą klases).

Igyvendinant naują mokymo planą, reikės parašyti ir išleisti 18 atitinkamai pertvarkytų vadovėlių. Tada planas numatomas įgyvendinti tik palaipsniui, per šešerius metus. Istorijos dėsty mas 7, 8 ir 9 klasėse jau suderintas su naujuoju planu praėjusiais mokslo metais. Siemet jis pertvarkomas tik dešimtoj klase, 1968 metais — vienuolikto, o 1969 — 4, 5 ir 6 klasėse. Kitos permainingos numatomos pradėti 1968 metais, o visas per sitvarkymo planas būsiąs baigtas įgyvendinti tik 1973-74 mokslo metais.

Lietuvos istorijos kurso nėra nei senajame, nei naujajame plane. Apie Lietuvą ("LTSR") yra numatyta tik keletas užsiminimų bendrajame Rusijos ("SSSR") istorijos kurse. Ir Lietuvos geografijos dėstoma tik šiek tiek nuotrupų bendrajame Rusijos geografijos kurse.

Lietuvių kalbai skiriamų pamokų skaičius lietuviškose mokyklose iš viso yra didesnis, negu rusų: 50 savait. (2,000 faktinių pamokų per 11 metų. Be to, bendrajame literatūros kurse skiriamos kelios savaitinės pamokos ir lietuvių literatūros pradžinims bei istorijai. Rusų kalbai ir literatūrai skiriama 40 savaitinių (1,600 faktinių) pamokų. Bet į lietuvių kalbai skirtąsias pamokas įskaitomas taip pat ir pats pradinis mokymas skaityti bei rašyti. Pirmame šiam mokymui iš lietuvių kalbos pamokų sąskaitos tenka 12 savaitinių (480 faktinių) pamokų, antramečiam — pirmą pusmetį 10, antrą 8 savaitinės pamokos. Rusų kalba pradedama dėstyti antramečiam (apie 8 metų amžiaus) mokiniams. Tada lietuvių kalbai skiria jau tik 8 pamokas savaitėje, rusų kalbai dar tik dvi. Toliau lietuvių ir rusų kalbų pamokų skaičiaus santykis taip keičiasi: III klasėje (atitinkančioj trečią

pradinės skyrių) — 8 ir 4, IV — 4 ir 4, V — 4 ir 5, VI — 4 ir 4, VII — 3 ir 4, VIII — 3 ir 4, IX — 1 ir 5, X — 1 ir 5, XI — 1 ir 4

Privaloma mokytis dar viena svetima kalba: anglų, prancūzų ar vokiečių. Tos kalbos dėsty mas pradedamas V klasėje (atitinkančioj ankstesniąją pirmą gimnazijos klasę). Pamokų jai skiriama V klasėje 3, VI — 3, VII — 2, VIII — 2. Kadangi aštuonias klases išeiti dabar yra jau privaloma (privalomas mokymas įvykdomas, palyginti, su nelabai didelėmis spragomis), tai visa jaunoji karta turės būti šiek tiek pramokusi bent vienos iš šių kalbų. Tuo tarpu to mokymo rezultatai dar labai menki. Iki aštuonių klasių baigimo mokiniai net ir rusų kalbos dar ne išmoka visai gerai, nors gausia daugiau kaip tūkstantį pamokų, o kitos svetimos kalbos jie gauna tik apie 400 pamokų, daugeliu atveju nelabai gerų pamokų, nes dar labai stinga gerų svetimųjų kalbų mokytojų. Ne išmoka patenkinamai svetimos kalbos ir daugumas tų, kurie baigia visą vidurinę mokyklą, nes ir šiose trijose klasėse svetimajai kalbai skiriama tik po 2 ar 3 pamokas savaitėje. Kai rusų kalbai per šiuos trejus metus tenka 560 pamokų, kitai svetimai kalbai — 360. (Lietuvių kalbos stilistikai ir bendroms kalbinėms žinioms pagilinti tuo pačiu metu skiriama 120 pamokų).

Naujojo plano paaiškinime pa stebima, kad jis "iš esmės nesiskiria ir nuo daugelio kitų sąjunginių respublikų". Bet jis daug kuo skiriasi nuo laisvos Lietuvos mokymo plano, kurio programa buvo išdėstyta į 12 metų ir plečiama į 13. Dabar liko 11 metų, iš kurių daugiau kaip ištisi mokslo metai tenka vien rusų kalbai išmokti. (ELTA)

Hollywoode sukamas filmas pagal Faulknerio knygą "The Reivers", laimėjusią Pulitzer premiją. Tai jau 10-asis Faulknerio kūrinys, patekęs į ekraną.

Izraelio gen. Dayan dukrė rašyt. Yael pasirašė sutartį su amerikiečių leidykla ir parašys atsiminimus apie žydų ir arabų karą.

Lietuvos valstybės pradžios data - 1251 metų liepos mėn. 17 d.

Lituanistikos Instituto istorijos skyrus, Vliko ir PLB valdybų prašomas pasisakyti dėl pirmosios Lietuvos valstybės pradžios datos, nutarė ir pataria:

"1251 metų liepos 17 dieną laikyti oficialia Lietuvos karalijos įkūrimo diena".

Tai diena, kurą popiežius Inocentas IV keliuose savo laiškuose priėmė didįjį Lietuvos kunigaikštį Mindaugą Apaštalo Sosto globon, pripažino jam karaliaus vardą, paskyrė Saremos ir Kuršo vyskopus Lietuvos ir jos karaliaus globėjais ir pavadė Kulmo vyskupų vainikuoti Mindaugą Lietuvos karalium.

Nors vainikavimas įvyko tik 1253 metų vasarą, tie 1251 metų liepos 17 dienos popiežiaus aktai jau įteisino Lietuvą tarptautinėje plotmėje kaip atitinkamai susitvarkiusią nepriklausomą valstybę. To meto Europos politinėje sandaroje tik popiežiai ar jų delegatai turėjo teisę vainikuoti valdovus ir tuo įteisinginti jų valdas kaip valstybes. Suprantama, kalbamąją dieną Lietuvos valstybės kūrimas buvo jau ir teisiškai užbaigtas, taigi ne faktiškai ką tik pradėtas. Kada, kieno bei kokiais veiksmais faktiškasis Lietuvos valstybės kūrimasis prasidėjo, — nėra duomenų spręsti ne tik dienos ar mėnesio, bet nei metų ar dešimtmečių tikslumu.

Istorijos dokumentuose Lietuvos vardas pirmą kartą paminėtas 1009 metais, kalbant apie tada įvykusį Prūsų arkivyskupo benediktino Brunono Kver-

furtiečio nužudymą ties Rusijos ir Lietuvos riba ("in confinio Rusciae et Lituae"). Istorijos šaltiniai taip pat kalba apie dažnus lietuvių puldinėjimus į Livoniją, Rusijos žemes ir Lenkiją XII amžiaus gale ir XIII pradžioje. Tai liudija lietuvių buvus tada jau organizuotus, bet tai neapibūdina, kiek tas susiorganizavimas turėjo valstybiškų požymių. 1215—1219 metų laikotarpyje, ryšium su taikos sutartim tarp lietuvių ir Halič-Volinijos kunigaikščių, lietuvių kunigaikščų minima net 21, ir jų vyresniųjų tarpe minimi Mindaugas bei jo brolis Dausprunga. 1219—1244 metų — pus trečio dešimtmečio — laikotarpyje Mindaugas, pašalinęs sritinius kunigaikščius, paėmė valdžią į savo rankas visoje Lietuvoje ir pasivadino didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu. Tik 1250 metų gale ar 1251 pradžioje apsikrikščijęs, Mindaugas išsiuntė pasiuntinius pas popiežių, prašydamas — mūsų laikų terminais tariant — de jure pripažinti de facto jau esamai valstybei.

Iš tų duomenų tegalima spręsti, kad pirmasis Lietuvos valstybės pavidalas kūrėsi greičiausiai palaipsniui, be konkretaus išankstinio nutarimo bei pasiskelbimo, ir kad tas kūrimasis truko gal keletą ar net keliolika dešimtmečių. Tad nėra ir greičiausiai nebebus įmanoma nustatyti tikslų Lietuvos valstybės kūrimosi pradžios data. Dėl to Lituanistikos instituto istorijos skyrius ir pataria, norint turėti konkrečią su Lietuvos

įsikūrimu susijusią datą, imti dėmesin tikrai žinomą tos valstybės tarptautinio įteisinimo datą — 1251 metų liepos 17 dieną. (ELTA)

Red. pastaba. Dėl Lituanistikos instituto siūlomos datos ir ją remiančių faktų kviečiame Kultūrinio Draugo puslapiuos pasisakyti ir kitus mūsų istorikus, paremiant padarytąjį sprendimą, ar iškeliant argumentus prieš.

• Šį savaitgalį Chicagoje. Sekmadienį, 3 val. popiet ALRK Federacijos rengiamas religinės muzikos koncertas Sv. Kryžiaus bažnyčioje. Jį atliks vargonų virtuozas Zenonas Nomeika, solistė Dana Stankaitytė ir Chicago Lietuvos styginis kvartetas: P. Matukas, A. Paukštys, V. Jančys ir P. Armonas.

Čiurlionio galerijoje tebevyksta dail. Br. Murino tapybos paroda. Galerija atdara nuo 11 val. iki 9 val. vak.

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių maldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmąd. ir ketvir. 9-9 val., antr. treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 S. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

OCTOBER - SPALIO 12, 13 ir 14 D. D.

BISQUIT 3 STAR COGNAC	Fifth \$5.29
ROYAL TORO 10 Year Old Imported PORTUGAL BRANDY	Fifth \$3.09
CUSENIER Imported Three Star COGNAC	Fifth \$3.98
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth \$4.89
STOCK IMPORTED Dry or Sweet VERMOUTH	30 oz. Bottle \$1.69
IMPORTED GERMAN Liebfraumilch Mosellblumen, Piesported WINE	Fifth \$1.29
GRAND MARNIER LIQUEUR	Fifth \$6.89
IMPORTED Pavilly Fuisse 1964 Vintage WINE	Fifth \$1.79
IMPORTED POLISH ZUBROWKA	Fifth \$5.59
HENNINGER Imported German BEER	Case of 24—12 oz. T. A. Bottles Case \$8.49

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS

PASIRINKIMAS SPALVUOTU AR PAPRASTU TELEVIZIJU • RADIJŲ • STEREO • ORO VESINTUVŲ • TAISYMAS

2412 WEST 71st ST., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. 471-2446

NUOLATINĖ SIUVIMO MOKYKLĄ

Jai vadovauja prityrusi mokytoja-instruktore

IRENA BERNOTAVICIENE.

Išmokykite naujo supaprastinto siuvimo metodo tik per 10 pamokų. Pamokos dėstomos lietuvių ir anglų kalbomis. Registruokitės iš anksto, kad patektumėt į pirmąjį kursą, pas

B. AND B. SEWING SCHOOL VEDEJĄ ARVYDĄ DIKINĮ — TEL. 927-0044-45

UNION FEDERAL SAVINGS
and Loan Association of Chicago
3430 South Halsted Street, Chicago Phone 523-2800

Naujas Vardas Senam Bičiuliui!

District Savings gavo Federalinį Čarterį. Šį čarterį davė Federal Home Loan Banko vadovybė. Nuo šios dienos District Savings and Loan Bendrovė oficialiai vadinsis Union Federal Savings and Loan Association of Chicago. Visi d rektoriai, pareigūnai bei tarnautojai ir ateityje bus Union Federal Savings direktoriai ir štabo nariai. Visos priemonės ir patarnavimai, įskaitant mūsų darbo valandas ir priemonių taupymo langelių valandas, pasiliks nepakeistos.

Šis pakeitimas į Federalinę bendrovę vadovybės buvo planuotas žingsnis, kad turėtumėte geriausios rūšies taupymo įstaigą. Tai yra naujas vardas senam bičiuliui, nes District Savings tarnavo žmonėms, ir tarnavo gerai nuo 1897 metų.

* buvusi

Albert J. Aukers PRESIDENT

DISTRICT SAVINGS

MOVING
perkrausto baldus iš artų ir toli.

A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-7083

0%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois 60642
Tel. GA 4-8454 ir GR 4-4380

MOVING
SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli Miesto laimais ir pilna apdrauda.

2047 W. 67th Pl. WA 5-8063

Kuriam galui mokėti daugiau?
PIRKAMI NAUJUS AR VARTOTUS AUTOMOBILIUS SUTAUPYKITE NUO \$500 IKI \$1.000

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
PLYMOUTH • VALIANT
4030 Archer, VI 7-1515

"U WILL LIKE US"
CHRYSLER • IMPERIAL

TELEVIZIJAS

paprastais ir spalvotais nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoj \$3. už dirbtuvės darbą \$10.00 ir dalyv. Pasiteiraukite apie naujas

J. MIGLINAS
2549 W. 69 St., II auk., FR 6-1063

A. ABALL ROOFING CO.

Išstatyta prieš 49 metus. Dengiamo visų rūšių stogus. Taisome arba dedame naujus kaminaus, rūsio, nutekamuosius vamzdžius. Dauguma iš lauko. Taisome mūgų "tuck-pointing", Plinų apsidraudę. Visas darbas garantuojame.

LA 1-6047 arba RO 2-8778

Skambinkite bet kurio laiku. Apkeičiamai nemokamai

Sinclair SERVICE

Kampas Richmond ir 63rd Street

Užsieninių ir vietinių automobilių taisymas. Priklauso Chicago Motor Club. Nėlaimės atveju, skambinkite: GR 6-3134 arba GR 6-3353

Sav. — Juozas (Joe) Juraitis

LEO'S SINCLAIR SERVICE
5957 So. Western Ave.

LEONAS FRANKUS

Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos
Tune-up ir Motorų Remontas

Kampas 58th Street

Telefonas PROspect 8-9533

VALOME KILIMUS IR BALDUS

Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis.

J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI

Eksperimentiškai uždedam naujus ir taisome senus. Pilnai apsidraudę. Darbas garantuojamas.

A. ABALL ROOFING CO.
LA 1-6047 arba RO 2-8778

DEKORAVIMAS IS VIDAUS IR IS LAUKO

Kilimai ir apmušti baldai valomi.

J. RUDIS. Tel. CLiffside 4-1050

SOPHIE BARCUS RADIO SEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki anksčiausio 10 iki 11 val. ryto, šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakare pirmadieniais 7 val. vakaro.

7169 South Maplewood Avenue
Chicago, Illinois 60629

VISOS PROGRAMOS IS WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg FM
Telef. HEmlock 4-2413

NAUJI LEIDINIAI

• **AIDAI**, 1967 m., rugsėjo mėn., Nr. 7. Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaguoja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Administracijos adresas: 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Metinė prenumerata \$7.00. "Aidai" yra vienintelis reguliariasis kas mėnesį išėjantis laisvojo pasaulio lietuvių žurnalas, jau daugiau kaip 20 metų judinąs kūrybinę mūsų kultūrinio gyvenimo slinktį, ne tik informuodamas visuomenę, kas įsidėmėtina vyksta intelektualiniame pasaulyje, bet ir formuodamas gyvastinę jos veidą.

Ateitininkijai švenčiant šiemet 40 metų sukaktį nuo istorinės Reorganizacinės Palangos konferencijos, naujasis numeris pradedamas atitinkamu Stasio Ylos straipsniu "Ateities sąjūdžio laiko perspektyvoje". Žvilgtelėjus praeitį, autorius gana aiškiai kalba ir apie dabarties pilkają kasdienybę, nuo kurios jau neužsisklendus šių dienų ateitininkija. Nors tos kasdienybės dulkės netrūksta ir ateitininkijoje, bet autorius visu platumu vertina šį sąjūdį, turintį nepaprastą reikšmę ne tik sava tautai, bet kai kuriais laikais pralengusiais sprendimais esantį geru pavyzdžiu modernėjant ir aktyvėjant visai krikščionių bendruomenei. Silutės A. Vaidulio žodžiu minimas neseniai Lietuvoje miręs V. Mykolaitis - Putnas. Duodamas pluoštą jo pastarųjų metų poezijos, Vladas Jakubėnas labai išsamiai ir tiksliai vertina praėjusį sezoną Chicagoje patatytą J. Karnavičiaus operą "Gražina". Remdamasis tiesiogiai patirtais įspūdžiais, Viktoras Vizgirda rašo apie naujas apraškas Lietuvos dailėje. Šia proga žurnalo puslapius puošia visa eilė dailininkų darbų, kurie šiuo metu gyvena ir kuria okupuotoje Lietuvoje. Duodama Nobelio laureatės Nelly Sachs trys eilėraščiai, lietuvių kalbon išversti J. Tininio. Apie Expo 67 margumynus rašo Vytautas A. Jonynas. Tai lig šiol bene geriausias šios atrakcijos aprašas mūsų spaudoje. Knygų skyriuje recenzuojama A. Rūtos "Žemės šauksmas" ir Vl. Ramojaus "Kritusieji už laisvę". Įdomi, įvairi ir visa kita apžvalginė žurnalo dalis. Kiekvienam šviesesniai lietuviui "Aidų" žurnalas turėtų būti kasdieninė jo lėktūra.

• **LAISKAI LIETUVIAMS**, 1967 m., rugsėjo mėn., Nr. 8. Šį kartą vedamųjų puslapių tem

mos: Dvasiniai pašaukimai, Nuvalyti barjerai, Pertvarkoma Romos kūr'ja, Theologo 67, Atvirumo dvasia Bažnyčioje... ir vėlyvynuose, Rasnių riaušių akivaizdėje. Apie dvasinius pašaukimus, perskaitęs 54 anketinius atsakymus, rašo Kęstutis Trimakas. SJ. Šviežias ir daug kuo naujas Stasio Ylos straipsnis "Situacine mūsų savijauta" (žvilgsnis į visuomeninius reiškinius). Du poezijos puslapiai skirti Ner'nos Narutės kūrybai. Ypač į akis krinta pokalbis su Paryžiuje gyvenančiu mūsų dailininku Pranu Ga'lium. Duodama net dešimt puslapių jo grafikos ciklui, pavadintam "La Suite Lithuanienne". Jie yra tikra numerio puošmena. Alfonsas Grauslys rašo apie Tagorės meilės lyriką. Įdomūs ir įprastiniai apžvalgų apžvalgų skyriai. "Laiskų Lietuviams" adresas: 2345 W. 56 St. Chicago, Ill. 60636. Metinė prenumerata \$4.

• **THE MARIAN**, September 1967. Tėvų marijonų leidžiamas religinės kultūros žurnalas, adrs.: 4545 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629. Metams \$4.00. Lojolo universiteto pradėjusi dėstyti anglų literatūros kursą sesuo M. Agnesina, Ph. D. aiškina tėvams, kaip vesti dialogą su savo vaikais. Kanadietė laikraštiniškė Florence Julien aprašo įvairių krikščionių tikybų paviljoną Pasaulinėje parodoje Montrealyje. Amerikietė žurnalistė Elzbi. Peisson dėsto praktiškas taisykles, kaip sukurti ir išlaikyti laimingą šeimą. Kun. J. Venckus, S.J., ilgas valandas praleidęs studijinėse universitetų laboratorijose, rašo apie marihuaną bei kitus narkotikus.

Čikagietis psichologas, eilės knygų autorius dr. Irwin Ross dėsto apie reikimą turėti gyvenimo tikslą. Žurnalistė L. P. Bell meta eilę minčių ryšium su mokyklų darbo pradžia. Dr. Sims primena, kaip kartais

paukščiai gali būti pavojingi žmogaus sveikatai. Atlanto pakrantėse gyvenanti spaudos bendradarbių Fr. P. Grimm rašo apie Jungtines Tautas, kaip tiltą tarp pasaulio žmonių. Juoz. Prunskis aptaria eilę naujų knygų. Duodama religinės kultūros kronika iš viso pasaulio. Leidinys iliustruotas daugybe paveikslų, kurių tarpe gražiai išsiskiria Uosio Juodvalkio nuotraukos.

ATSIUSTA PAMINĖTI

• **LIETUVIŲ IŠEIVIŲ SPAUDOS METRASTIS 1966**, I. Lithuanian in Exile Bibliography Yearbook. Leidžia JAV LB Kultūros fondas. Chicago 1967 m. Paruošė Lietuvių bibliografijos tarnyba: dr. Z. Ašoklis (vedėjas), J. Maldeikienė ir J. Valaitis. Adresas: Lithuanian Bibliographical Service, 1347 So. 48th St., Cicero, Ill. 60650. Tiražas 600 egz. Kaina -2.00. Leidėjo adresas: LB Kultūros fondas, 5348 So. Talman Ave, Chicago, Ill. 60632. Leidinys 62 psl. 10 x 7 in. formato. Šios dienos pirmajame Kultūrinio Draugo puslapyje spausdinamas platesnis leidinio aptarimas.

• **EGLUTĖ**, 1967 m., rugsėjo mėn., Nr. 7. Mėnesinis vaikų laikraštėlis. Adresas: "Eglutė", Immaculate Conception Convent, Putman, Conn. 06260. Metinė prenumerata \$4.00.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Rankomis išpaušinti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai ir metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginiai 7-7258 59

Pristatome Visokių Rūšių STATYBĄ IR NAMŲ PATAISYMŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.
Rastinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

KALĖDINĖS DOVANOS

pasieks greičiausiai Jūsų artimuosius
LIETUVOJE,
jei siųsite jas per
CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.
220 South State St., Tel. WA 2-9354
arba
2618 West 63rd St., Tel. WA 5-2466
Mūsų turimas ypatingai gausus pasirinkimas įvairiausių prekių ir mūsų patarimai palengvins tikrai vertingų siuntinių sudarymą.

Per mus galite užsisakyti ypatingas dovanas - automobilius, motociklus, šaldytuvus, televizorius ir kitokius daiktus bei maisto produktus.

Reikalaukite naujus katalogus bei miltų sąrašus. Garantuotą siuntinių pristatymą atliekame jau virš 20 metų.

O jeigu norite aplankyti Lietuvoje savo gimnaisius, tai mūsų skyrius. — **GORDON TRAVEL SERVICE, INC.**, — sutvarkys Jums kelionės reikalus bei jokių rūpesčių.

• **Anatolijus Kairys, CURRICULUM VITAE**. Vėnavėiksmė tragedija komškai. Atspaudas iš 1966 metų "Trečiosios Pradaigės". Leidinys 58 psl. 7 x 4 1/4 in. formato.

• **MUZIKA ZINIOS**, Nr. 2-3 (177-8). Leidžia ALRK vargonininkų bei kitų Lietuvių muzikų sąjunga. Išeina 4 kartus per metus. Metinė prenumerata \$3.00, atskiras nr. \$1.00. "Muzikos žinių" redakcijos ir administracijos ir Sąjungos centro valdybos adresas: 209 Clark Place, Elizabeth, N. J. 07206.

• **Juozas Bertulis, TĖVISKĖ LE TU GRAZI**, Chicago, 1967 —68 m. Išeista autoriaus lešomis. Kaina 75 centai.

• **Juozas Bertulis, LIETUVOS GINTARELIAI**, Chicago, 1967—68 m. Išeista autoriaus lešomis. Kaina 75 centai.

• **Dailininkai sukaustuvininkai** okupuotoje Lietuvoje. Rugsėjo 7 d. 60 metų amžiaus suėjo dailininkui Telesforui Kulakauskui. Dabar jis yra pasižymėjęs grafikas — knygų iliustratorius. Dar būdamas Kauno Meno mokyklos studentas, jau buvo žinomas laikraščių bendradarbis — šaržistas. Šiuo metu taip pat yra dėstytojas Kauno Taikomosios dailės institute, tokiu yra virtuosi mokykla, kurioje T. Kulakauskas kadaise pats mokėsi.

Rugsėjo 6 d. taip pat 60 metų amžiaus suėjo dailininkui Leonui Katiniui, lankiusiam Kauno Meno mokyklą 1933-35 metais, 1940-44 m. buvusiam Šiaulių dramos aktoriui. Tuo metu tapybės srity dirbo daugiau kaip portretistas. Po karo baigęs Dailės institutą Vilniuje, daugiau palinko į gamtovaizdžius. Su

kaktuvių proga spaudoje (Tiesa, 6/7/208) prasiarta, kad "jo tapība, gimusi Lietuvoje, garšiai suskambejo tolimame Paryžiuje". (E.)

— Atidėliotojas yra tas, kuris atideda rytojui tuos darbus, kurie buvo atidėti šiai dienai. San Francisco Chronicle

KALEDINIAI SIUNTINIAI 1967 M.

Pradžiuginti ir patinti savo artimuosius Lietuvoje artėjančių švenčių proga kiekvienas lengvai tai galime padaryti, pasinaudodami Baltic Stores pataravimu ir pasiūdami jems dovanas siuntiniu.

Siuntėnais galėtis sudaryti savo pageidaujamą siuntinį. Baltic Stores kainoraščio arba užsakyti jam patinkamą jau paruoštą siuntinį. Žemiau išvardiname kelis, kurie yra labai patyski ir tenkiamai.

Maistas siuntiniams 1967.

3 1/2 j. geriausios rūšies angliskos vilnonės kostiuminės medžiagos. 3 j. arda vilnonės medžiagos kostiuminei arba vilnonėi suknelei. 2 vyriški nailoniniai marškiniai arba dvi blizskutės šilkinės arba terelino. 1 vyriškas arba moteriškas geros rūšies megztukas. 1 vilnonė gėlėta arba su ornamentais skarelė. 2 p. vyriškų arba moteriškų vilnonių arba nailoninių kojinių. 1 nailoninis vyriškas arba moteriškas liptpaltis. 1 svaras saldinių ir 20 geriausių cigarečių.

\$100.00

Maisto 1967.

3 sv. taukų, 1/2 sv. arbatos, 1/2 sv. geriamo šokolado, 1/2 sv. kavos, 2 sv. ryžių, 3 sv. geriausios rūšies miltų, 1 dėžutė nescafe, 1 sv. maišytų saldinių, 1 sv. razinkų, 1 sv. cukraus, 1/4 sv. p. pirų ir 1/4 sv. lauro lapų.

\$30.00

Moteriškas K. 1967.

3 j. arda vilnonės paltui medžiagos 3 j. arda vilnonės suknelei medžiagos. 1 vilnonis megztukas. 2 poros nailoninių arba vilnonių kojinių. 1 vilnonė gėlėta suknelė. 1 p. odinių pirštinių. 1 sv. maišytų saldinių.

\$75.00

P-3. Vilnonė medžiaga dėl dviejų paltų ir angliską vilnonę medžiaga dėl vyriško arba moteriško kostiumo

\$75.00

V-3 10 j. arda kostiuminės medžiagos dėl trijų kostiumų.

\$55.00

Praktiški dalykai, kuriuos galima dėti į betkurį siuntinį. Italški liptpaltis, nailoniniai liptpaltis \$11.00. Sveikatingi 17 akmenų laikrodžiai \$27. Vilnonės skarelės \$4.00. Ego grožio plokštelės.

BALTIC STORES, LTD

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2, England
TELEF. — SHO 8734.

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas ir greitas siuntinių pristatymas.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. Lafayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 3/4% Naujas aukštąs dividendas mokamas už investavimo sąskaitas
PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIOUS NUO 1 D. Dividendi mokami sausio ir liepos mėn. \$1 d.
ANTRAD. IR PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v.
VALANDOS: PIRMAID IR KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

LIETUVISKA VALGYKLA GRAŽIAUSIAS LIETUVISKAS RESTORANAS, KURIAME GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI
Atdara — nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

Mes mokame **4 3/4%** ant risų sutaupų per annum

MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
August Saldukas
Chairman of the Board

SIUVIMO MASINOS

BERNINA * NECCHI * ELNA * VIKING * PFAFF * SINGER
(Sveikatingos, vykiškos, itaškos, ja. poniškos, ir visu kitu firmų). Taisome, parduodame ir nuomojame priemonis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dailis, pritaikome pagal skoni kabinetus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose. Parduodame ir taisome dulkų siurblius, įvairių gamybų. R & B DISTRIBUTING CO.
4214 S. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. 927-0044; 927-0045.
Vedėjas Arvydas M. Dikinis

ST. ZABRODSKAS

MIESTO IR NAMŲ STATYMO KONTRAKTORIUS
Atlieka remonto, perstatymo ir namų statybos darbus, cemento darbus elektros įrengimus ir kt. Išpūna reikalingus leidimus, iš miesto valdybos namų statymui, pertvarkymui ir remontavimui.
Visos darbas yra garantuotas ir apdraustas.
2040 West 52nd Street
Telef. — PR 8-7887
CHICAGO, ILLINOIS 60609

Ponioms ir Panelėms

Sveikatingas masazas. Sauna ir garo vonios. Specialus masažas pavargusioms kojoms. Pasalinimas nereikalingų plaukų elektrolysis būdu.
JANINA POCS, MARSHALL FIELD ANNEX BUILDING
25 E. Washington St. Suite 1420
Tel. DE 2-6631 ir namų NA 2-6712

Dailė Rimas Laniauskas, kurio darbų paroda atidaryma šiandien (apie 14 d.) 5 v. 30 min. vak. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, 4012 Archer Ave., Chicago.

Kultūrinė Kronika

1573 metų lietuviškas rankraštis išleistas

1967. VIII. 26 kultūriniam priede esu rašęs apie prof. G. B. Fordo paskelbtą vadinamosios 1573 m. Wolfenbütelio postilės rankraščio fotokopijos I tomą.

Kaip iš paties prof. Fordo patiriami, jau baigtas viso postilės rankraščio fotokopijos leidimas; praėjusių metų gale išėjo jos II ir III tomas.

Pridurtina, kad prof. G. B. Fordo fotokopijos būdu kartojamas B. Vilento katekizmo vertimas jau susilaukė trečiojo leidimo (The Lithuanian Catechism of Baltramiejus Vientas, 1579. Edited by Gordon B. Ford, Jr. 3d rev. ed. Louisville, Ky. Pyramid Press, 1966. XXV, 77, 78 lakštai).

P. Jonikas

• Dvi naujas knygas išleidi Lietuviškos knygos klubas. Atrodo, kad šių metų mūsų grožinės literatūros derlių papildys dar pora dėmesio vertų leidinių. „Draugo“ spaustuvių jau yra surinkta, baigiama laužyti į puslapius ir spausdinama Pauliaus Jurkaus Vilniaus legendų rinkinys „Ant Vilnelės tilto“ ir Renės Rasos romanas „Meilės trikampyje“. Kaip žinome, Paulius Jurkus čionykštės mūsų literatūros raidoje jau yra įmynęs pėdas su ankstesnėmis savo knygomis: 1957 metais jis yra laimėjęs „Draugo“ romano konkursą su giedros žemaitiškos aplinkos knyga „Smilgačių akvarelė“ ir 1954 metais pasirodęs su nuotaikingu novelių rinkiniu „Pavasaris prie Varduvo“. Abi autorius ankstesnės knygos buvo taipgi išleistos Lietuviškos knygos klubo.

Dabar spausdinamose Vilniaus legendose P. Jurkus skaitytą apgaubia romantiškai ilgesinga, buitiškose ir istoriškose detalėse tiksliai klostoma Vilniaus miesto nuotaika. Periodinėje spaudoje anksčiau paskelbti keli šios knygos fragmentai jau atkreipė į save ne vieno skaitytojo dėmesį. Pagaliau visas jų pluoštas, sukauptas vienoje knygoje, bus gražus papildymas mūsų, tur būt, niekad nesibaigsimos Vilniaus tematikos, o taipgi šitai bus dar vienas žingsnis Pauliaus Jurkaus, kaip beletristo, kelyje.

Renės Rasos vardas mūsų literatūroje bus kai kam ir tikra naujiena. Romanas „Meilės trikampyje“ — pirmoji jos knyga. Nors šiaip periodinėje spaudoje (Drauge) ji jau kuris laikas ne vienu atveju spausdino savo gyvas kelionių apybraižas bei noveles. Romano autorė yra lituanistė, studijavusi lietuvių kalbą ir literatūrą Vilniaus universitete. Netrukus išeinančiame romane, pinant įdomią intri-gą, sprendžiamos tautos, šeimos ir meilės problemos.

• Rimo Laniausko, Clevelande gyvenančio mūsų jaunesnės kartos dailininko, tapybos darbų paroda šį šeštadienį (spalio

gomis jo darbai buvo matomi ir lietuvių dailininkų parodose.

• Paskaita apie K. Donelaitį filologų suvažiavime Kanadoje. Dr. Elena Tumienė, Kalifornijos valstybinės kolegijos profesorė, pakviesta skaityti paskaitą apie Kristijoną Donelaitį Pacifico pakraščio filologų draugijos (PAPC) metiniame suvažiavime Vancouverio, Kanadoje, lapkričio 24—26 d. Suvažiavime ji dalyvaus kaip oficiali kolegijos delegatė. Paskaitos tema: „Kristijonas Donelaitis — bukolinio epo tradicijos tęsėjas“.

Filologų draugija, šalia Modernių kalbų draugijos (MLA), yra pats svarbiausias lingvistų ir literatūros specialistų sambūris. Metiniai šios draugijos suvažiavimai esti labai populiari ir gausiai lankomi. Kristijonas Donelaitis bus pirmą kartą pristatytas anglosakų literatūros specialistams, daugiausia aukštųjų mokyklų dėstytojams ir kūrėjams. Prof. E. Tumienė savo pranešimą skaitys palyginamosios literatūros sekcijoje.

Taigi Donelaičio „Metai“ vis dėlto išeina plačiau. Ir reikia manyti, jog šitai vyksta ryšium su neseniai pasirodžiusia angliškąja „Metų“ laida. Tai lyg ir per ankstyva buvo Br. Railos pranašystė (dėl jos jau spėta

„pasidžiaugti“ Vilniuje spausdinamoj „Pergalėj“, š. m. 9 nr.), kad išleisti „Metai“ neisėjo toliau iš Sv. Kazimiero parapijos svetainės.

• UJUNGIA LAIKRASCIOUS KATAIKŲ ir protestantų studentų tarpe.

dentų organizacijos Leideno universitete Olandijoje nutarė savo iki šiol leistus laikraščius sujungti į vieną bendrą periodinį leidinį. Inicijavos tikslas siekti vis didesnio suartėjimo įvairių konfesijų studentų tarpe.

Kas tik turi gerą skonį,
viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PR 8-5875

Vedėjas — J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro.

Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 val. popiet

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET

Telef. — CA 5-7252

DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. TAIPGI ORG. VESINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Norėdami geriau aptarnauti mūsų gausius klientus, perėmėme dar vieną restoraną Oak Lawn mieste. Galite būti užtikrinti, kad turėsite skanius valgius, skubų patarnavimą, kaip ir mūsų pirmame restorane. Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankant.

Kilty's Restaurant

4545 West 95th Street, Oak Lawn, Illinois

(2 blokas į rytus nuo Cicero Avenue)

Telef. — GARDEN 4-5800

Jauki atmosfera — Skanūs valgiai — Skubus patarnavimas

VESTUVĖMS IR BANKETAMS YRA PRIVATOS KAMBARIAI — NUO 10 IKI 800 ASMENŲ

Atdara kasdien nuo 8:30 val. ryto. Sekmad ir šventad nuo 1:00 val po pietų

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

• Skanūs valgiai

• Geras patarnavimas

• Puiki atmosfera

PIETOS

\$1.65 IR \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS

TALPA — 350 SEDIMŲ VIETŲ

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622

Atdara sekmad. ir ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 val. ryto; penktad. ir šeštadieniais iki 5 val. ryto.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

PASKOLOS

perkant namus daromos ilgiamis terminams ir prieinamais nuosimomis mėnesiniais išsimokėjimais.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)

COUNTRY AUTO REBUILDERS

GR 6-7777

24 hour towing service

Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkios patalpos

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING BODY AND FENDER WORK PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — MIKAS CESAS

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE

AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-9600

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Koplyčios:

4605 - 01 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741-2

4330 - 34 South California Avenue

Telefonas LA 3-3440 ir LA 3-9852

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

THREE MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st Street

TEL. GR 6-2345 - 8

1410 So. 50th Ave., Cicero

TEL. TO 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO

MR. NELSON

SAVININKO

SAINT CASIMIR

MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDARCREST 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

GUZAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.

2443 West 63rd Street, Chicago

Telef. PROspect 8-0833

PROspect 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

TEL. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd PLACE

TEL. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

TEL. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE.

TEL. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED STREET

TEL. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 SO. MICHIGAN AVE.

TEL. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE.

TEL. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 SO. 50th AVE., CICERO, ILL.

TEL. OLYmpic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME

Sigmund J. Sutkus

7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL., TEL. 638-2320

